

VIEŠOJI ĮSTAIGA RIETAVO TURIZMO IR VERSLO INFORMACIJOS CENTRAS

VEIKLOS ATASKAITA

UŽ 2018 METUS

Rietavas

2019-04-11

Turinys

CENTRO VEIKLOS APŽVALGA	4
1. BENDRA INFORMACIJA APIE CENTRĄ	4
2. CENTRO DALININKAI IR KIEKVIENO JŲ ĮNAŠŲ VERTĖ FINANSINIŲ METŲ PRADŽIOJE IR PABAIGOJE. DALININKŲ KAPITALO DYDIS FINANSINIŲ METŲ PRADŽIOJE IR PABAIGOJE	4
3. CENTRO ATASKAITINIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PLANO VYKDYMO ATASKAITA. TRUMPA PASIEKTŲ REZULTATŲ ANALIZĖ IR PALYGINIMAS SU PRAĖJUSIAIS METAIS 6	
3.1 Centro veiklos apžvalga	6
3.2. Centro vykdytos turizmo skatinimo veiklos apžvalga	6
3.3 Centro pasiektų rezultatų analizė	16
4. CENTRO GAUTOS LĖŠOS IR JŲ ŠALTINIAI PER FINANSINIUS METUS IR ŠIŲ LĖŠŲ PANAUDOJIMAS PAGAL EKONOMINĖS KLASIFIKACIJOS STRAIPSNIUS	6
5. INFORMACIJA APIE CENTRO ILGALAIKĮ TURTĄ PER FINANSINIUS METUS	24
6. CENTRO SĄNAUDOS PER FINANSINIUS METUS, IŠ JŲ IŠLAIDOS DARBO UŽMOKESČIUI	24
6.1 Centro darbuotojų skaičius finansinių metų pradžioje ir pabaigoje	24
6.2 Informacija apie viešosios įstaigos vadovą	25
7. CENTRO IŠLAIDOS KOLEGIALIŲ ORGANŲ KIEKVIENO NARIO DARBO UŽMOKESČIUI IR KITOMS ĮSTAIGOS KOLEGIALIŲ ORGANŲ NARIŲ IŠMOKOMS	25
8. VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS IŠLAIDOS IŠMOKOMS SU VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS DALININKAIS SUSIJUSIEMS ASMENIMS, NURODYTIEMS VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO 3 STRAIPSNIO DALYJE	25
TRUMPA SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO SITUACIJOS RIETAVO SAVIVALDYBĖJE APŽVALGA	25
1. Geografinė ir demografinė situacija	25
2. Ekonominės situacijos analizė	29
PROBLEMOS IR PASIŪLYMAI	36

1. DIREKTORIAUS ŽODIS

Rietavo TVIC per 2018 m. tęsė pradėtus projektus, veiklas iš ankstesnių metų. Tačiau per 2018 m. išryškėjo kai kurie rezultatai ir poveikis regionui, Rietavui. Centras skatindamas verslo bendruomenę, viešojo sektoriaus ir nevyriausybinių sektoriaus bendradarbiavimą, prisideda prie tvaraus augimo ir bendruomenės vystymosi, kaip pavyzdys staiga dėka tarptautinio bendradarbiavimo ir profesionalių ekspertų galėjome išbandyti naujus metodus, aplinkyti gerosios praktikos pavyzdžius, inicijuoti tarp Karlshamno ir Rietavo savivaldybių bendradarbiavimą, prisidėti prie tuščių patalpų įveiklinimo idėjų generavimo ir k. t.

Rietavo TVIC inicijuoja ir dalyvauja mokslinių tyrimų projektuose, bendradarbiaujant su vietiniais, nacionaliniais ir tarptautiniais partneriais, šiomis sritimis: maisto, aplinkosaugos, verslumo stiprinimo, dizaino mąstymo, profesinio mokymo tarptautinimo, maisto inovacijos, trumposios maisto grandinės, žalioji logistika, socialinis verslumas, lygios galimybės, horizontalumas.

Centro įgyvendinami projektai ne tik lemia naujus ekonomiškai ir ekologiškai tvarius ateities kelius, bet kuria nuolat augantį žinių banką ir mūsų specialistų, ekspertų tinklą. Tai reiškia, kad mes galime pakviesti į inovacijų plėtros iššūkius verslo ir kitas valstybines ir tarptautines įmones, organizacijas.

Aš kaip vadovė su komanda per praeitus metus dirbome atsakingai, profesionaliai, entuziastingai, aistringai atsižvelgdami į kliento poreikius, žinodami ir suprasdami, kad tai ką darome kuria regiono, Rietavo savivaldybės vertę, naujas galimybes žmonėms, įstaigoms, organizacijoms, verslui, turizmui.

Kasmet vis daugėja naujų iššūkių aplink mus. Kaip mes galime užtikrinti aukštą gyvenimo kokybę, kai mažiau žmonių remia senėjančią visuomenę? Kaip galime gaminti ateities maistą tvaraus ciklo požiūriu? Kaip pasaulyje augantys miestai gali suderinti savo ekosistemą o kur esame mes maži regionai? O kur naujoji pasaulinė konkurencijos aplinka, kuri reikalauja naudoti veiksmingesnius inovacijų metodus, kad išsaugotų jų konkurencingumą. Informacija ir žinios taip pat turi būti greitos ir efektyvios paverstos naujovėmis. Kadangi mūsų pramonė tampa labiau priklausoma nuo žinių, pasikeičia inovacijų logika. Verslininkų ir idėjų generatorių, kūrėjų vaidmuo yra labai svarbus, kad dirbantys kartu išspręstų problemas. Prieiga prie žinių ir komandų tampa pagrindine verslininko galimybe ir konkurencinėmis priemonėmis.

Iššūkiai, kurie gali virsti galimybėmis. Daugelis iš jų yra pasauliniai reikalai. Šiems iššūkiams reikalingi tvarūs sprendimai ir daugiausiai dėmesio skirti atviroms inovacijoms

Tačiau Rietavas taip pat jos dalis nors mes save vadiname mažu regionu, nors žiūrint ir tolinant gaubli Rietavo visai nebesimato taip pat kaip ir Lietuvos ir nereiškia, kad mūsų nėra ir mūsų neliečia pasaulinės problemos ar neįdomios mums ateinančios tendencijos.

Tačiau dėka tarptautinių projektų, komandos atsidavimo, teisingai pasirinktų išorinių ekspertų komandos, nuostabių ir atsakingų dalyvių mes išdrįsime suformuoti drąsų tikslą „**Laimingi Rietavo gyventojai**“ kai tuo tarpu išanalizavus statistinius duomenis mes matome, kad mažėja darbingo amžiaus žmonių, iš jų ne visi dirba ir moka mokesčius, tai kyla klausimas kas remia senėjančią mūsų bendruomenę?

Rietavas turi nemažai iššūkių, tačiau kol turime iššūkius turime ir galimybes tik tam reikalinga mokytis būti atviriems ir įtraukti plačiąją bendruomenę į inovacijų kūrimą čia ir dabar bei formuoti verslo modelius, pasitelkiant vietinius, nacionalinius ir tarptautinius ekspertus.

Tam, kad būtume išskirtiniai ir būtume patrauklūs tiek svečiams tiek gyventojams reikia įkvėpti, sumotyvuoti ir galėtume prisidėti prie tvaraus augimo reikia būti unikaliems, smalsiems, drąsiems, darniems, tvariems, inovatyviems, atviriems, paslaugiams ir t. t. Tam reikia daugiau žmonių, kad dalyvautų inovacijų idėjų kūrime reikalinga įtraukti žmones, gyventojus į atviras inovacijas, kur bendrai galėtų kurti ir vystyti verslo modelius, norint sukurti tvarų augimą. Tai ketiname tęsti savo veikloje ir ateinančiais metais.

Direktorė

Laima Dockevičienė

CENTRO VEIKLOS APŽVALGA

1. BENDRA INFORMACIJA APIE CENTRĄ

Viešojo įstaiga Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras yra pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo. Centro dalininkai:

- Rietavo savivaldybė, įmonės kodas 188747184, buveinė Laisvės a. 3, Rietavas (Centro steigėja ir dalininkė);
- Lietuvos darbdavių konfederacija, įmonės kodas 124911322, buveinė Algirdo g. 31, Vilnius (Centro dalininkė);
- Šiaulių prekybos, pramonės ir amatų rūmai, įmonės kodas 110067596, buveinė Vilniaus g. 88, Šiauliai (Centro dalininkas).

(toliau - Centro dalininkai), įgyvendina savininko teises ir pareigas.

Centras yra įsteigtas 2002-12-12, kaip ne pelno organizacija, pavadinimu Rietavo verslo informacijos centras. Įmonės kodas – 171675271, registracijos vieta Oginskių g. 8, LT-90311 Rietavas, **nuo 2013-10-25 buveinės adresas Parko g. 5, LT-90311 Rietavas.**

2017 m. birželio 19 d. VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro visuotiniame dalininkų susirinkime buvo patvirtinta **nauja Centro įstatų redakcija.**

2018 metais Centras savo veiklą vykdė Rietavo savivaldybei priklausančiose patalpose Parko g. 5, kurių bendras plotas – 233,41 kv. m.

VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras yra LR Viešųjų įstaigų įstatymo nustatyta tvarka įsteigtas pelno nesiekiantis viešasis juridinis asmuo, kurio pagrindinis tikslas – **tenkinti viešuosius interesus ir vykdyti veiklą, kuri padėtų verslo subjektams įeiti į rinką ir joje įsitvirtinti.**

Savo veikloje Centras vadovaujasi teisės aktais:

- Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymu;
- Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu;
- LR smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 1998 m. lapkričio 24 d. Nr. VIII-935, nauja redakcija 2017-01-12 Nr. 192;
- Lietuvos turizmo plėtros 2014-2020 metų programa, patvirtinta LR Vyriausybės nutarimu Nr. 238, 2104-03-12 d. ir redakcijos 2016-11-30 d. nutarimu Nr. 1206;
- Įstaigos įstatais, kurie atnaujinti ir patvirtinti 2015-09-10 dalininkų susirinkimo protokolu Nr. 2
- Rietavo verslo informacijos centro 2014-2016 m. veiklos strategija, patvirtinta dalininkų susirinkime 2014-04-28 d. protokolu Nr.2
- Ir kitais teisės aktais

Per vykdomas veiklas Centras ženkliai prisidėjo prie:

- Rietavo savivaldybės vizijos iki 2025 m. ir lydinčių dviejų dimensijų: 2 dimensija – palanki ekonominė terpė, gyvybingi verslai; 3 dimensija – kompetentingi žmonės ir tvari bendruomenė;
- Rietavo savivaldybės strateginio plėtros plano 2017 - 2020 m. 2 ir 3 prioritetų strateginių tikslų, uždavinių ir priemonių pasiekimų.
- ES Baltijos jūros regiono strategijos, patvirtintos ES Europos Vadovų Taryboje, Briuselyje, 2009-10-29/30 įgyvendinimo

Centro misija – būti patikimu pagalbininku ir partneriu Rietavo savivaldybės teritorijoje veiklą vykdančioms bei besikuriančioms verslininkams, teikti jiems konsultacinę, mokymų bei techninę / institucinę pagalbą, prisidėti skatinant užsienio ir vietos investicijas Rietavo savivaldybėje.

Centras – profesionalus, kompetentingas ir patikimas verslo partneris Rietavo krašte svariai prisidedantis prie regiono socialinės ekonominės plėtros ir aktyviai dalyvaujantis vietos, regioniniuose, nacionaliniuose bei užsienio renginiuose, kur pristato ir atstovauja Rietavo verslininkų pasiekimams ir poreikiams.

Centro strateginiai tikslai ir uždaviniai:

1 Tikslas. Sustiprinti smulkaus ir vidutinio verslo konkurencingumą ir veiklos internacionalizaciją

- 1.1. Formuoti regioninių turizmo ir rekreacijos produktų kompleksą;
- 1.2. Skatinti investicijas į vietinės ūkio šakas;

- 1.3. Skatinti vietos įmonių eksportą;
- 1.4. Skatinti naujų technologijų ir mokslo pasiekimų bei naujovių diegimą versle.

2 Tikslas. Pagerinti bendradarbiavimą tarp verslo ir mokslo institucijų

- 2.1. Skatinti studijų turinio pritaikymą vietos ekonomikos poreikiams;
- 2.2. Sudaryti sąlygas verslo įmonėms rasti reikalingus specialistus;
- 2.3. Skatinti mokslinės veiklos rezultatų panaudojimą vietos įmonėse.

3 Tikslas. Suformuoti verslumo kultūrą

- 3.1. Diegti atsakingo verslo principus;
- 3.2. Skatinti ir ugdyti gyventojų verslumą;
- 3.3. Skatinti verslininkus vienijančių organizacijų veiklos plėtrą.

4 Tikslas. Padidinti savivaldybės žinomumą šalyje ir užsienyje

- 4.1. Formuoti savivaldybės įvaizdį šalyje ir užsienyje
- 4.2. Užtikrinti lengvą kokybiškos informacijos prieinamumą
- 4.3. Vykdyti savivaldybės turizmo produktų rinkodarą

Šios veiklos tikslai Centrai buvo patvirtinti 2015 m. rugsėjo 10 d. VšĮ Rietavo verslo informacijos centro neeiliniame visuotiniame dalininkų susirinkime.

Centras yra Winnet Europe tinklo narys, Verslo konsultantų tinklo narys. Centras yra pasirašęs bendradarbiavimo sutartis su Šiaulių prekybos, pramonės ir amatų rūmais (2016-05-30 Nr. C16-03), Klaipėdos universito sociolinių mokslų fakultetu (2017-07-04)

2. CENTRO DALININKAI IR KIEKVIENO JŲ ĮNAŠŲ VERTĖ FINANSINIŲ METŲ PRADŽIOJE IR PABAIGOJE. DALININKŲ KAPITALO DYDIS FINANSINIŲ METŲ PRADŽIOJE IR PABAIGOJE

Per 2018 m. VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro (toliau – RTVIC) dalininkai nepakito.

Lentelė 1. Dalininkų kapitalo pokytis 2018 metais

<i>DALININKO PAVADINIMAS</i>	<i>DALININKO ĮNAŠO DALIS (%) 2018.01.01</i>	<i>ĮNAŠO VERTĖ, EUR 2018.01.01</i>	<i>DALININKO ĮNAŠO DALIS (%) 2018.12.31</i>	<i>ĮNAŠO VERTĖ, EUR 2018.12.31</i>
Rietavo savivaldybė	98,76	19908,48	98,76	19908,48
Lietuvos darbdavių konfederacija	0,0014	0,29	0,0014	0,29
Šiaulių prekybos, pramonės ir amatų rūmai	1,24	250,00	1,24	250,00
<i>IŠ VISO:</i>	<i>100</i>	<i>20158,77</i>	<i>100</i>	<i>20158,77</i>

Šaltinis: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys

Visuotiniame dalininkų susirinkime kiekvienas dalininkas turi vieną balsą.

Dalininkų atstovai 2018 metų pabaigai:

- Rietavo savivaldybės vardu - Antanas Černeckis, Rietavo savivaldybės meras;
- Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos vardu - Danukas Arlauskas, Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos generalinis direktorius;
- Šiaulių prekybos, pramonės ir amatų rūmų vardu - Alfredas Jonuška, generalinis direktorius.

3. CENTRO ATASKAITINIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PLANO VYKDYMO ATASKAITA. TRUMPA PASIEKTŲ REZULTATŲ ANALIZĖ IR PALYGINIMAS SU PRAĖJUSIAIS METAIS

3.1 Centro veiklos apžvalga

2018 metai Centro komandai (6 darbuotojai žr. 11 lentelę) 1) per 2018 m. metus įgyvendino 6 projektus, plačiau pateikta 2 lentelėje. 2) Suplanuotos veiklos įgyvendintos, kai kurie rezultatai pranoko lūkesčius, plačiau ataskaitos priede plano vykdymas.

Centro darbuotojai profesionaliai ir savalaikiškai atsakinėjo į daugiau kaip 5544 paklausimų, pakonsultavo 122 asmenis, padėjo 15 asmenų startuoti ekonominėje veikloje, prisidėjome prie 26 darbo vietų išsaugojimo ir ar naujų darbo vietų įkūrimo. Centro komanda vystė drąsias ir naujas idėjas, reprezentavo Rietavo bendruomenę tiek Centro, tiek kitų organizuotuose apie 100 renginių.

Per 2018 m. Centras tiesiogiai pritraukė veiklai – 219182,94 eur.

Centras vykdydamas savo veiklas pasitelkia išorinius ekspertus, savanorius, praktikantus. Centro komanda kaip ir kasmet savanoriškais pagrindais padeda Rietavo miesto VVG, VVG „Rietavo iniciatyvos“ atsakyti į paklausimus, pakonsultuoti apie finansines galimybes ir pagalba rengiant paraiškas, administruojant internetines svetaines ir socialinius tinklus.

Per praėjusius metus didelį dėmesį skyrėme turizmo sričiai, kuri yra auganti ir turinti didžiulį potencialą. Vykdydami turizmo funkcijas orientavomės į bendrą Rietavo krašto svetingumą, ekonominę naudą, kitų savivaldybės sektorių ekonominį augimą. Centras skyrė išskirtinai didelį dėmesį viešinimui, Rietavo savivaldybės reprezentavimui, dalyvavimas ADVENTUR ir kitose parodose, renginiuose davė vaisių.

Remiantis *Lietuvos statistikos departamento pateiktus duomenis* (žr. 6 lentelę) per 2018 metus visose Rietavo savivaldybės apgyvendinimo įstaigose apgyvendinta ir suteikta nakvynių **3602**, tame skaičiuje: apgyvendintų turistų – **1350**, o iš jų **1089** Lietuvos gyventojų ir 261 užsieniečių. Visų apgyvendinimo įstaigų suteiktų nakvynių skaičius **2252**, o iš jų Lietuvos gyventojų – **1545** ir užsieniečių nakvynės – **707**.

Per **2018 m.** Rietavo savivaldybėje apsilankė turistų (miesto svečių) – **64039** (žr. 2 pav.). Pirminis ekonominės naudos Centro rezultatas per 2018 m. yra **34 180,1** eurų (žr. 9 lentelę).

Centras skatina(-o) Rietavo sav. organizacijų verslumą, kūrybiškumą, ko pasekoje atsirado nauji produktai, paslaugos, įsteigtos darbo vietos. Rezultatas – augantis individualią veiklą vykdančių asmenų skaičius. Kaip ir ankstesniais metais, taip ir šiemet skyrėme didelį dėmesį vietos produktų gamintojams ir jų produktams, ko pasekoje vis dažniau įsikuria verslai kaime.

Per 2018 metus Centro suorganizuota 46, prisidėta ir dalyvauta prie 50 renginių, per kuriuos buvo skatinamas kūrybiškumas, pristatomos pasaulinės tendencijos, suteikiant platesnį veiklos kontekstą – integruojant Rietavą į Baltijos jūros makro regiono erdvę. Dėka įgyvendinamų 7 bendradarbiavimo per sieną projektų (žr. 2 lentelę), Rietave yra diegiamos ir išbandomos naujos **technologijos ir mokslo naujovės**, per bendradarbiavimą su mokslo įstaigomis, inovacijas diegiančiomis įmonėmis, taip prisidedama prie verslumo skatinimo ir palankios aplinkos verslui vystytis kūrimo. Centras savo veikla nuolat įrodo, kad mažos savivaldybės gali būti įdomios partnerės ir yra kviečiamos dalyvauti ne tik tarptautiniuose konsorciuose, rengiant projektų paraiškas ir įgyvendinant projektus, bet ir formuoti platformas sisteminiams pokyčiams inicijuoti.

2 lentelė. Naujų technologijų ir mokslo pasiekimų bei naujovių diegimas Rietavo savivaldybėje

Eil. Nr.	Projektas	Pasiekimai
1.	„CO2 mažinimas logistikoje - LCL“, Pietų Baltijos programa.	Centras kartu su Rietavo savivaldybe ir partneriais iš Pietų Baltijos regiono rengia unikalią CO2 mažinimo logistikoje koncepciją ir pilotinę priemonę, numatančią aplinkai draugiškus sprendimus organizuojant prekių gabenimą mieste.
2.	„Verslo integracijos skatinimas per jungtinį profesinį mokymą – BBVET“, Pietų Baltijos programa.	Centras kartu su partneriais iš Pietų Baltijos regiono išbandė ir diegia pirmą unikalią tarptautinę mechatronikos ir mokymosi technologijų (Edtech) profesinio mokymo programą. Per 2018 metus Rietave vyksta tarptautinių mechatronikos ir technologijų mokymuisi (Edtech) profesinio mokymo programų bandomieji moduliai. RTVIC kartu su Plungės TVM Rietavo filialu priėmė 2 tarptautines studentų grupes, kurios 4 mėnesius mokėsi ir gyveno Rietave (Projektas BBVET). Joje dalyvavo 12 Rietavo ir Telšių regiono studentų. Technologijų švietimui

		(Edtech) studentams iš Lietuvos siūloma 2019 metais tęsti praktiką Karlsruhamno savivaldybės įstaigose. Projektas inicijavo Rietavo ir Karlsruhamno savivaldybių partnerystę. Per 2018 m. vyko trys Rietavo ir Karlsruhamno merų, tarybų vadovų ir atstovų, administracijų darbuotojų susitikimai. Pasirašytas ketinimo bendradarbiauti protokolas. Šis bendradarbiavimas – ilgalaikio Rietavo TVIC ir NetPort mokslo parko iš Karlsruhamno bendradarbiavimo rezultatas.
3.	„Kūrybinių tradicinių įmonių bendradarbiavimas – CTCC“, Pietų Baltijos programa.	6 kūrybiniai brokeriai, mokėsi tarptautinėje brokerių mokymosi programoje ir ruošiasi 2019 metais vykšančiai prototipavimo programai, kai šešioms Rietavo įmonėms bus padedama kurti naujus produktus, paslaugas, verslo modelius, suvedant juos su kūrybininkais.
4.	„Maisto inovavimo gebėjimų vystymas Pietų Baltijos regione – SB FOODINNO“, Pietų Baltijos programa.	Centras dalyvauja Pietų Baltijos universitetų iniciuotoje Maisto inovacijų taryboje, siekiant įtraukti Rietavo ir regiono maisto perdirbėjus į Baltijos jūros regiono maisto inovavimo tinklus. Centras dalyvauja Pietų Baltijos maisto inovacijų taryboje ir per 2018 metus dalyvavo dviejuose tarybos susitikimuose.
5.	„Pietų Baltijos maisto inovacijų kultūros veikėjai – SB FICA“, Pietų Baltijos programa.	Lenkijos, Lietuvos ir Švedijos vietinio maisto paslaugų teikėjų tinklo vystymas – užsiėmimai ir renginiai, skirti Pieno kelio objektų ir Rietavo vietos gamintojų, turizmo paslaugų teikėjų teikiamų paslaugų kokybės gerinimui.
6.	Latvijos Lietuvos bendradarbiavimo per sieną programos projektas „Regionų verslumo stiprinimas, įgalinant bendradarbiavimą per sieną – BEE Lab“.	Pažangi iniciatyva - Rietavo organizacijų sutelkimas Rietavo Horizontalus plano vystymui. Į procesą įsitraukė 8 asociacijos, 9 Savivaldybės įstaigos, 7 verslo įmonės ir 18 jokioms organizacijoms nepriklausančių iniciatyvių gyventojų. Buvo sukurta pozicionavimo idėja Rietavui – „I(s)i(j)unk“ (ang. „Switch on“). Į sprendimų priėmimą įtrauktos įvairios amžiaus grupės, įvairių socialinių sluoksnių atstovai. Sprendimai buvo detalieji pristatinėjami ir vertinami įvairiais pjūviais, kad jie būtų kuo labiau realistiški. Sukurtu Planu remiamasi rengiant veiklos planus, projektus, derinant įvairias gyventojų iniciatyvas ir jų įgyvendinimą. Horizontalaus plano kūrimo metu, kuris tęsėsi 3 mėnesius (kovas-gegužę), vyko metodiškai pagrįstas Savivaldybės gyventojų įtraukimas į komandas („Laimingi žmonės“, „Marketingas“, „Verslo vystymo“ ir „Švietimo ir mokymų organizavimas“), kurios savanoriškai dirbo įvardinant problemas, atsakingus dalyvius, galimas lėšas ir priimtų sprendimų įgyvendinimą. Didžiausias šio pavyzdžio poveikis – gyventojų įtraukimas į nuoseklų ir aiškų Savivaldybės vystymosi Plano rengimą, įtraukiant verslo, demokratiškai išrinktos valdžios ir nevyriausybinę organizacijų atstovus. Kitas procesas – PopUp Lab startuolių programa, kurios metu sausio – birželio mėn. buvo išvystyta 10 naujų verslo koncepcijų.

Centras dalyvauja dviejose Baltijos jūros regiono strategijos pavyzdinėse iniciatyvose ir besiformuojančiose platformose:

- 1) Politinės srities „Švietimas“ kuruojamoje pavyzdinėje iniciatyvoje (angl. *flagship initiative*) „Baltijos mokymo programa“ (angl. *Baltic Training Programme*);
- 2) Politinės srities „Švietimas“ kuruojamoje besivystančioje pavyzdinėje iniciatyvoje „Baltijos jūros regiono išmanus gyvenimas“ (angl. *BSR SMART LIFE*);
 - Vyksta Rietavo amatų vystymo koncepcijos, parengtos 2015 m. tolimesnis įgyvendinimas - padedama turizmo paslaugų teikėjams formuoti ar kurti novatoriškas, naujas paslaugas ar produktus, o taip pat jos pagrindu planuojami projektai.
 - Maršruto „Pieno kelias“ objektų informacijos atnaujinimas, sisteminimas, viešinimo plano rengimas.
 - Tęsiamas veik.rietave.lt platformos palaikymas – skelbiamos naujienos, renginiai, pristatomos Rietavo sav. paslaugos. Tarpininkavimas tarp vietos gamintojų, platinant ir reklamuojant jų produkciją.

Visi Centro įgyvendinami tarptautiniai projektai įtraukia Rietavą į Baltijos jūros regiono strategijos įgyvendintojų gretas ir dirbant tarptautiniame konsorciame, įsitraukiama į pažangių, naujoviškų sprendimų ieškojimą siekiant patrauklios verslo aplinkos Rietave. Be užsimezgančių kontaktų ir ilgalaikių partnerystių, viena iš tiesioginių naudų Rietavo verslui – daugėjant tarptautinių renginių Rietave yra perkamos vietos gamintojų produktai, paslaugos renginių dalyvių aptarnavimui. Organizuojami pažintiniai maršrutai po Rietavo kraštą, kas skatina prekybos, renginių organizavimo, maitinimo įstaigų, apgyvendinimo veiklos sričių augimą.

Teikiame informaciją, konsultacijas ir kt. paslaugas tiek asmenims pradedantiems verslą, tiek verslininkams, kurios yra **galimos tik dėka Centro inicijuotų ir įgyvendinamų tarptautinių projektų, Rietavo savivaldybės priemonėmis. Nėra valstybinių programų, kurios galėtų teikti nemokamą pagalbą ar konsultaciją dėl verslo skatinimo regionuose (žr. 3 ir 4 lenteles).**

3 lentelė. Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro veiklos apžvalga per 2018 m.

Eil. Nr.	Veiklos pavadinimas	Kiekis (vnt.)	Val.	Asmenys	Atsakingas asmuo	Pagrindimas
1.	Paklausimai	5544	924	2772	Laima Dockevičienė Rasa Pociuvienė Rasa Baliulevičienė Vilius Viršilas	Paklausimai apie verslo ir turizmo aplinką įvairiais verslo ir turizmo paslaugų teikėjams aktualiais klausimais bei paklausimai apie turizmo paslaugas. Atsakymai į paklausimus vykdomi el. paštu, socialinės medijos priemonėmis, telefonu, klientui atvykus į Centrą. Daugėja paklausimų elektroninėmis priemonėmis/virtualiai/. Asmenims, kurie domisi Rietavo kraštu (suteikiama prašoma informacija, dalinami lankstinukai, galimybė įsigyti suvenyrų) Vienam paklausimui vidutiniškai skiriama 10 min. kai Centre į paklausimus atsakinėjo 4 darbuotojai, po 1 val./d.,
2.	Konsultacijos	254	1356	122		Konsultacijos vyko įgyvendinant projektus: „Verslo integracijos skatinimas per jungtinį profesinį mokymą – BBVET“, „Kūrybinių tradicinių įmonių bendradarbiavimas – CTCC“, „Regionų verslumo stiprinimas, įgalinant bendradarbiavimą per sieną – BEE Lab“ bei „Viešosios paslaugos verslui ir turizmui Rietavo savivaldybėje 2018 m.“
2.1.	Konsultacijų teikimas verslo pradžios klausimais	198	1244	66	Laima Dockevičienė Rasa Pociuvienė Rasa Baliulevičienė	Dažniausios konsultacijų temos – verslo steigimas, dokumentų rengimas, deklaravimas, verslo planavimas, mokesčiai ir buhalterinė apskaita, parama verslui, verslo finansavimo šaltiniai, sutarčių sudarymas, personalo valdymas, darbo teisė ir sauga ir kt. Asmenims planuojantiems į kurti verslą turizmo srityje (informacija apie įstatyminę bazę, reikalavimus, rinkodarą, įmonės įvaizdžio formavimas, pardavimai ir derybos, projektų valdymas ir kita pagal poreikį). Pagal projektus: 102 val. projekto BEE Lab konsultacijos (70 PopUp startuolių procesas, 32 Horizontalaus plano procesas); 1092 val. Projekto BBVET konsultacijos įgyvendinant bandomąsias mechatronikos ir technologijų švietimui programas

Eil. Nr.	Veiklos pavadinimas	Kiekis (vnt.)	Val.	Asmenys	Atsakingas asmuo	Pagrindimas
2.2.	Konsultacijų teikimas verslo plėtros klausimais	56	112	56	Laima Dockeviciene	Dažniausios konsultacijų temos – Įmonės strategija, įmonės veiklos procesai ir veiklos efektyvumas, rinkodara, įmonės įvaizdžio formavimas, įmonės finansų valdymas, pardavimas ir derybės, produkto, paslaugos tobulinimas, investicijos ir finansavimo šaltiniai, teisiniai aspektai, projektų valdymas ir kt. Asmenims jau dirbantiems turizmo srityje (informacija apie įstatyminę bazę, reikalavimus, rinkodarą, įmonės įvaizdžio formavimas, pardavimai ir derybės, projektų valdymas ir kita pagal poreikį);
3.	Mokymai ir kvalifikacijos kėlimas	35	214	576		
3.1.	Verslo pradžia	30	148	561	Laima Dockeviciene	Mokymai vyko pagal projektus: „Verslo integracijos skatinimas per jungtinį profesinį mokymą – BBVET“, „Regionų verslumo stiprinimas, įgalinant bendradarbiavimą per sieną – BEE Lab“. Taip pat IT mokymai pagal teiktą paslaugą projektu „Problemų sprendimas pasitelkiant IT technologijas“. Ciklas mokymų buvo skirti socialinio verslo idėjoms vystyti kartu su NVO Avilys.
3.2.	Verslo plėtrai	1	11	7	Laima Dockevičienė	Dizaino mąstymo mokymai įmonėms, Klaipėdos mokslo technologijų parke.
3.3.	Personalui	4	55	8	Laima Dockevičienė	Centro personalas (4) ir savanoriai (2) dalyvavo 12 mokymų, kurių metu buvo keliama kvalifikacija turizmo paslaugų teikimo/vystymo ir regiono plėtros klausimais.
4.	Renginiai					
4.1.	Centro organizuoti:	46	195	675 + per 5000 lankytojų mugėse	Laima Dockevičienė	
	Seminarai ir konferencijos	3	27	156		Renginiai vyko įgyvendinant projektus: „Verslo integracijos skatinimas per jungtinį profesinį mokymą – BBVET“ (Technologijų mokymuisi Rietavo etapo baigiamasis seminaras), „Viešosios paslaugos verslui ir turizmui Rietavo savivaldybėje 2017 m.“, „CO2 mažinimas logistikoje - LCL“ (konferencija Žaliųjų idėjų laboratorija) laboratorija), Regionų verslumo stiprinimas įgalinant bendradarbiavimą per sieną – BEE Lab“ (konferencija Verslumo laboratorija).

Eil. Nr.	Veiklos pavadinimas	Kiekis (vnt.)	Val.	Asmenys	Atsakingas asmuo	Pagrindimas
	Apvalaus stalo diskusijos	39	120	406		Apvalaus stalo diskusijos vyko pagal visus RTVIC vykdomus projektus.
	Mugės ir Parodos	4	255	41 prekiautojas Per 5000 lankytojų (numanoma)	Judita Pakalniškytė Vilius Viršilas	Mykolinių Meturgis ir parterio šventė (turizmo sezono atidarymas) Kvietimas dalyvauti Mykolinių meturgio mugėje ir prekiautojų viešinimas socialiniame tinkle. Žemėlapių sudarymas ir vietų paskirstymas.
		2	135	23		Rietavo stendai Tarptautinėje turizmo parodoje ADVENTUR 2018 ir Hansa dienos Kaune.
	Tinklaveikos renginiai	2	28	72	Laima Dockeyvičienė	2018 liepos 19-20 pažintinė išvyka į Pietinę Švediją, Karlshamn'o mero kvietimu. Birželio 7 Mechatronikos programos Lietuvos etapo baigiamasis renginys (projektas BBVET)
4.2.	Dalyvavimas renginiuose	50	544	86		
	Tarptautinių projektų partnerių susitikimai	14	210	5 Centro personalo darbuotojai	Rasa Baliulevičienė	„Verslo integracijos skatinimas per jungtinį profesinį mokymą – BBVET“, „Regionų verslumo stiprinimas, įgalinant bendradarbiavimą per sieną – BEE Lab“, „CO2 mažinimas logistikoje - LCL“, „Kūrybinių tradicinių įmonių bendradarbiavimas – CTCC“, „Maisto inovavimo gebėjimų vystymas Pietų Baltijos regione – SB FOODINNO“, Pietų Baltijos maisto inovacijų kultūros veikėjai – SB FICA.
	Dalyvavimas konferencijose/ forumuose	34	299	58	Laima Dockeyvičienė	Centras aktyviai dalyvavo renginiuose, skirtuose regiono vystymuisi, plėtrai, kurias organizavo turizmo departamentas, ministerijos, savivaldybė ir kitos institucijos (Nacionaliniai ir tarptautiniai renginiai)
5.	Turizmas Rietavo sav.				Judita Pakalniškytė Vilius Viršilas	
5.1.	Lankytojai		1250	3989	Judita Pakalniškytė Vilius Viršilas	Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro lankytojai
6.	Informacijos sklaida				Vilius Viršilas	
6.1.	Svetainės/ socialiniai tinklai	11	950	2	Judita Pakalniškytė Vilius Viršilas	5 interneto svetainės, 6 socialinių tinklų anketos, 1 vaizdo įrašų kanalas
6.1. 1	Naudotojai (internetinės svetainės) naudotojai	5	720	13 959 interneto svetainių naudotojai	Vilius Viršilas, Judita Pakalniškytė	Naudotojai, kurie per tam tikrą dienų seką (2018 m.) inicijavo nors vieną seansą interneto svetainėse
6.1. 2	Socialinių tinklų pasiekiamumas	6	420	97 558 pasiekiamumas	Vilius Viršilas, Judita Pakalniškytė	Pasiekiamumas nurodo, kiek per tam tikrą dienų seką (2018 m.) skelbiami įrašai (pranešimai,

Eil. Nr.	Veiklos pavadinimas	Kiekis (vnt.)	Val.	Asmenys	Atsakingas asmuo	Pagrindimas
						naujienos, vaizdo įrašai) pasiekė naudotojų socialiniame tinkle.
	Youtube peržiūros	1	517	4337	Vilius Viršilas, Elvinas Navardauskas	Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro vaizdo įrašų platformos (YouTube) paskyroje talpinami 32 vaizdo įrašai.
6.2.	Leidiniai	8	625	3989	Vilius Viršilas	Rietavo savivaldybės žemėlapis, Centro skrajutės, turistinių maršrutų pasiūlymai
6.3.	Medijos	29	45	3679 (naudotojų įsitraukimai)	Vilius Viršilas, Elvinas Navardauskas	2 TV laidos, 5 video reportažai; 2 reklaminės Rietavo prezentacijos nacionaliniuose leidiniuose; prezentacijos 20-tyje įvairių žiniasklaidos priemonių
7.	Informacinės duomenų bazės	3	50	13 959 interneto svetainių naudotojai	Vilius Viršilas, Judita Pakalniškytė	Informacinės duomenų bazės sudaro mūsų interneto svetainės: • rietavovic.lt, • veik.rietave.lt, • pienokelias.lt.
8.	Parengta paraiškų Cento finansavimui	1	320		Laima Dockevičienė, Rasa Baliulevičienė	Parengtos, pateiktos 2 paraiškos Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo programai, Baltijos jūros regiono Interreg programai, Finansavimas patvirtintas vienai paraiškai.
9.	Bendradarbiavimo sutartys	1	12		Laima Dockevičienė	Su Klaipėdos universitetu
10.	Techninė pagalba		756		Laima Dockevičienė, Rasa Baliulevičienė, Rasa Pociuvienė	Centras administruoja VVG „Rietavo iniciatyvos“, Rietavo miesto VVG, Asociaciją „Pieno kelias“, suteikta techninė pagalba ruošiant 9 paraiškas Rietavo vietos plėtros strategijos įgyvendinimui bei tarptautinio bendradarbiavimo paraišką „Bitės, medus, žmonės“ NVO, bendruomenėms paraiškų rengimo bei projektų administravimo klausimais.

Plačiau apie 2018 metais vykdytas veiklas pateikiama ataskaitos priede plano vykdymas per 2018 metus.

4 lentelė. Ryškiausi Centro organizuoti renginiai per 2018 metus.

Eil. Nr.	Renginio data	Renginio pavadinimas	Renginio organizatorius ir renginio vieta	Renginio dalyviai
1.	2018-01-26-28	Tarptautinė turizmo ir aktyvaus laisvalaikio paroda ADVENTUR 2018 Rietavo kraštą kartu reprezentavo per 20 dalyvių-partnerių: Rietavo Mykolo Kleopo meno mokyklos orkestras, Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejus, Rietavo savivaldybės kultūros centras ir kt.	Valstybinis turizmo departamentas prie ūkio ministerijos, Lietuvos turizmo rūmai, Lietuvos turizmo asociacija, Litexpo parodų rūmai	Tris dienas trukusiame renginyje apsilankė 29631 (turizmo profesionalai ir mėgėjai). 20 dalyvių-partnerių iš Rietavo savivaldybės.
2.	2018-04-20	Mokymai „Prekės ženklo vystymas 4.0 eroje“, Rietavo verslo įmonėms. Mokymus vedė projekto CTCC partneriai iš Media Dizajn, Lenkija.	Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras	20 dalyvių – Rietavo verslo įmonės, startuoliai, individualios veiklos vykdytojai.

3.	2018-05-18	Konferencija „Žaliųjų idėjų laboratorija“, kuria siekiama paskatinti žalių sprendimų taikymą ūkinėje ir organizacinėje veiklose, skatinti inovatyvių idėjų sklaidą. Konferencija suteikė įmonėms, organizacijoms, ūkiams ir bendrai visuomenei idėjų ir gerosios praktikos pavyzdžių vystant ir taikant žalius sprendimus savo kasdieninėje veikloje.	Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras	Dalyvavo 53 dalyviai
4.	2018-05-18	Rietavo renginys „Įsijunk darną“. Horizontalaus plano pasekoje Rietavo organizacijos surengė bendrą kompleksinę renginį. Renginio metu atidarytas turizmo sezonas Rietave.	15 Rietavo organizacijų	Manoma kad renginyje apsilankė per 500 lankytojų.
5.	2018-05-22	Apvalus stalas apie įmonių dalyvavimą profesiniame ugdyme. Patirtimi dalinosi Danijos CELF profesinio ugdymo centro atstovai, dalyvavo Rietavo įmonės ir Plungės TVM.	Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras, UAB Reval baldai	12 dalyvių
6.	2018-06-07	Tarptautinė konferencija „Verslumo laboratorija“ pristatė bandomosios Mechatronikos mokymo programos Lietuvos etapo rezultatus bei startuolių PopUp proceso metu išvystytas verslo idėjas.	Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras, Plungės TVM	68 dalyviai iš regiono, Latvijos, Švedijos, Danijos, Vokietijos.
7.	2018-11-15	Mokymai „Papasakok savo istoriją“, skirti padėti organizacijoms efektyviau komunikuoti. Juos vedė TV reporteris Domas Burkauskas.	Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras	19 dalyvių
8.	2018-12-14	Prisidėjimas tarptautine patirtimi ir įžvalgomis prie konferencijos „Sugrąžinkime Ūkininkystės mokslynę į Rietavą“. Trys pranešimai.	Rietavo savivaldybė, Plungės TVM Rietavo filialas	Trys pranešėjai

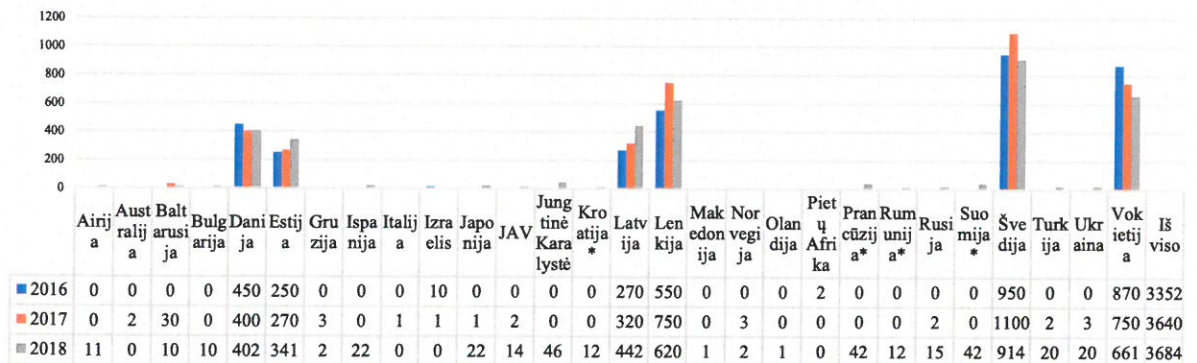
Turizmo skatinimas.

Pagrindiniai motyvai lemiantys turistų atvykimą ir išaugusį jų skaičių į Rietavo savivaldybę:

- Tarptautiniai renginiai, konferencijos, susitikimai (paskatinti Centro projektų);
- Verslo, profesiniai reikalai;
- Rekomendavo draugai, pažįstami;
- Domina kunigaikščių Oginskių palikimas;
- Lopaičių piliakalnis ir šaltinis;
- Maršrutas „Pieno kelias“ ir kiti objektai.
- Domina gamta, miškai, augalija;
- Netoli vykti, patogus susisiekimas;
- Tai miestas, kuriame nebuvo;
- Projektas (iššūkis) „Surink Lietuvą“ sujungęs visas 60 savivaldybių, kurio esmė Lietuvos šimtmečio proga, paskatinti žmones ne tik keliauti po savo kraštą, tačiau ir pažinti kiekvieną jo lopinėlį. Nuo šiol kiekviena savivaldybė turi savo krašto magnetą, kuris atspindi tos savivaldybės unikalumą, mūsų atveju ant Rietavo krašto magneto puikuoja - Rietavo Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia. Pasiruošimas projektui užtruko net 9 mėnesius, startavome nuo 2018 m. liepos 12 d. Per šį laikotarpį, Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras išplatino daugiau nei 3000 vnt. magnetų. Projekto dėka, Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras sulaukė net **28,8 proc.** daugiau atvykstančių turistų vasaros sezono metu (lyginant su praėjusių metų 2017 m. vasaros sezonu). Vien per 2018 m. rugpjūčio mėnesį į centrą užsuko daugiau nei **1300** turistų – lankytojų. Atvykę turistai – lankytojai buvo pilnai informuoti apie Rietavo sav. lankytinas vietas, elektroninės užklauskos atsakytos elektroniniu paštu, susirašinėjimų ir pokalbių programėle *Messenger*.

Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras fiksuoja statistinius duomenis apie apsilankiusių užsienio turistų skaičių (1 pav.). Žemiau pateiktas 1 pav. atvaizduoja detalizuotą turistų pasiskirstymą iš užsienio šalių. Vietinių turistų Rietavo savivaldybėje sulaukėme **60 355**. Užsienio turistų daugiausia sulaukiame iš Švedijos – **914**, Vokietijos – **661**, Lenkijos – **620**, Latvijos – **442**, taip pat iš Danijos ir Estijos. Iš viso apsilankiusių turistų skaičius iš užsienio šalių per 2018 metus Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro duomenimis siekė **3684**.

Apsilankiusių užsienio turistų Rietavo savivaldybės teritorijoje pasiskirstymas ir palyginimas 2016–2018 m.

1 pav. Apsilankiusių užsienio turistų Rietavo savivaldybės teritorijoje pasiskirstymas ir palyginimas 2016 – 2018 m. Informacijos šaltinis – Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras.

Remiantis aukščiau pateikta pirma diagrama (žr. 1 pav.), galima išskirti prioritетines atvykstamojo turizmo rinkas: Lenkija, Latvija, Estija, Danija, Švedija, Vokietija bei Baltarusija. Šių šalių atstovai, kaip Švedija, Danija, Vokietija, Lenkija bei Latvija dažniausiai atvyksta konferencinio (dalykinio) turizmo tikslais, kadangi Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras orientuojasi į šią prioritетinę turizmo sritį. 2018 metų pradžioje buvo įsigyta įranga konferencijų salei, kokybiškesniam darbui: daugiafunkcinis interaktyvus – mobilus ekranas, aukštos kokybės filmavimo kamera, diktofonas, mobili garso ir bendravimo sistema, atnaujinta konferencijų salė – įsigyti ergonomiški ir patvarūs salės baldai. Konferencijų salė pritaikyta priimti iki 60 žmonių. Vystantis konferencijų (dalykiniam) turizmui atsiranda niša kurtis, plėtotis apgyvendinimo ir maitinimo įstaigoms. Taip pat konferencinis (dalykinis) turizmas mažina sezoniskumą vietovėje.

Į Rietavo savivaldybės teritoriją skatina atvykti turimi kultūriniai ir gamtiniai ištekliai. Galima išskirti žinomiausius kultūrinius išteklius tokius, kaip: Rietavo Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia, Rietavo dvaro sodybos ansamblis ir parkas, Lopaičių piliakalnis su šaltiniu. Taip pat galima pateikti keletą gamtinių išteklių, kaip Jūros upė tekanti per Rietavą, Ruškio kraštovaizdžio draustinis, Aukštojo Tyro telmologinis draustinis. Rietavo savivaldybėje galima rasti tokių įdomybių, kaip Velnio akmenį (Pupžiubių k.), mitologinį akmenį, vadinamą Velnio kojine (Plauskinių k.), daugiakamienę liepą (Spraudės miškas), daugybę koplytėlių, koplytstulpių, kapinynų ir kitokių įdomybių. Tai tik keletas didesnių objektų, kurie pritraukia turistus atvykti į Rietavo savivaldybės teritoriją. Prie viso to prisideda renginiai, parodos, mugės, kurie sukviečia turistus iš įvairių šalių, kaip matoma 4 lentelėje.

Kad geriau pažinti šį kraštą, Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras Turistams gali pasiūlyti gido paslaugas ir įvairių ekskursijų/maršrutų:

- Maršrutas „Pieno kelias“ (pažintinis ūkio lankymas, pietūs, edukacija, nakvynė, sveikatingumo paslaugos ir kita), trukmė nuo 4 val. iki paros. Užsakymai suderinus iš anksto.
- „Pažink Rietavo kraštą“ (sutikimo arbata, informacinių bukletų padalijimas, suvenyrų įsigijimas, trumpas ekskursijos įvadas Rietavo TVIC, ekskursija Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejuje, ekskursija Rietavo žirgyne, pasivaikščiojimas po Lopaičių piliakalnį, arbata ir pyragas arbatinėje „Pilies malūnas“, trukmė ~5val.
- Ekskursija „Stebuklai Lopaičių piliakalnyje“, trukmė ~2,5 val.
- Kelionė po Rietavo savivaldybės bažnyčias (Rietavo Šv. Arkangelo Mykolo, Medingėnų Švč. Trejybės bažnyčia, Spraudžio Šv. apaštalo Pauliaus bažnyčia, Tverų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčia), trukmė 5 val.
- Ekskursija „Kunigaikščių pramintais takais“ – po Rietavo dvaro sodybą ir Rietavo Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčią, trukmė ~2,5 val.
- Žydų bendruomenė Rietave, trukmė ~ 2,5 val.

Taip pat turistams siūlomos kitos ekskursijos/maršrutai:

- Rietavo žirgyno maršrutas „Pažink Rietavo kraštą su žirgais“.
- Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejaus ekskursija po muziejų, Rietavo dvaro sodybą ir Rietavo Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčią.
- Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejus Jums gali pasiūlyti ir 6 skirtingus: **Rietavo parkas** – meilės kalnelio, drevinio ažuolo, santakos kvartalo, malūno, lelijų tvenkinio ir magistralinio pažintinius rekreacinius maršrutus. Taip pat galite, dėka šiuolaikinių technologijų, išbandyti ir pasinerti į interaktyvias keliones pasinaudojant – „Pasivaikščiokimas po Oginskių dvaro sodybą ir parką“ ir „Rietavo savivaldybės piliakalniai“ bei viktorina „Oginskių veikla ir palikimas Rietave“. Visą tai galite išbandyti jau nuo šiandien Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejuje.

Atvykusieji gali apsistoti kaimo turizmo sodybose, kurių Rietave yra dvi, tai Antano Budrio ir Nerimanto Matelio vila „Jurvingė“, nakvynę galima pasirinkti Plungės technologijų ir verslo mokyklos Rietavo filialo bendrabutyje ar Rietavo parapijos svečių namuose. Taip pat apgyvendinimo paslaugas teikia kavinėje „Armenia“ esantis motelis ir svečių namai prie kavinės „Jūra“. 2017 metais įsikūręs „Miško Rojus“, kuriame apgyvendinami žmonės (kol kas namelyje 2 miegamos vietos, vasaros metu yra galimybė įsikurti ir su palapinėmis). Šalia Lopaičių piliakalnio įsikūręs Pilies Malūnas – Arbatinė, ruošiasi apgyvendinti atvykusiuosius. Nuo šiandien galime pasiūlyti ir Audronės Zikienės apgyvendinimo paslaugas, 2 miegamųjų apartamentai įsikūrę Rietavo dvaro sodyboje, vos už 100 metrų nuo Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro ir 200 metrų nuo Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejaus.

Centro duomenimis, Rietavo savivaldybėje yra 8 maitinimo įstaigos. Norint paragauti žemaitiškų patiekalų, reikėtų kreiptis į vietos gamintojus – juos galima rasti interneto svetainėje www.veik.rietave.lt, kreiptis į kaimo bendruomenes, kurių savivaldybėje yra 12. Kitos dvi maitinimo vietos, tai naujai atsidaręs Pilies Malūnas – Arbatinė, kurioje galima paragauti pyragų, atsigerti arbatos ir bebaigiąs pilnai įsikurti namų restoraną „Pasaulio pakraštį“ ekologinis ūkis (užsakymai priimami pagal išankstinį užsakymą). Naujai atsidariusi ir. Is daugiau lankytojų pritraukianti užėiga „Atmosfera“ siūlo paragauti žemaitiškų patiekalus ir atvykti užsisakyti dienos pietus.

Taip pat turistai gali kreiptis į Rietavo turizmo ir verslo informacijos centrą, kurie tarpininkauja užsakant maistą iš vietos gamintojų su galimybe atvežti į turistui norimą vietą.

Skatinant turizmą, yra išvystytas Centro bendradarbiavimas su vietos bendruomene, NVO, verslo subjektais Rietavo savivaldybėje, valstybinėmis ir vietos valdžios institucijomis, bendradarbiaujama su partneriais Lietuvoje ir užsienyje. Siekiant išlaikyti ir didinti turistų apsilankymus būtina ir toliau vystyti infrastruktūrą, susijusią su turizmu, tam veiksmingai panaudojant jau turimą bendradarbiavimo mechanizmą, jį toliau plėtojant ir įtraukiant naujus partnerius.

Didinant turizmo sektoriaus konkurencingumą numatomos priemonės:

- siūlyti įvairesnių turizmo paslaugų,
- naudoti naujoves ir IT turizme,
- tobulinti profesinius įgūdžius,
- skatinti tarpreregionines iniciatyvas turizme (maršrutai, dviračių trasos ir kita),
- skatinti darnaus ir kokybiško turizmo vystymąsi.

Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras generuoja atvykstamąjį ir vietinį turizmą Rietavo savivaldybėje, regione, tarptautinėje erdvėje ir tokiu būdu stimuliuoja ekonomiką, skatiną žmonių užimtumą bei privačių turizmo paslaugų teikėjų pajamas.

Siekdami užtikrinti stabilius vietinių ir užsienio lankytojų srautus ir būti konkurencinga savivaldybe, Centras plėtoja turizmo išteklių, turizmo produktų, paslaugų, turizmo rinkodaros ir administravimo sritis.

Didinant turizmo sektoriaus konkurencingumą, svarbu siekti, kad turistų lankomi objektai ir turistams teikiamos paslaugos būtų pritaikyti ir siūlomi jiems visiems, atsižvelgiant į jų fizines išgales, negalią ar amžių, tai yra specialiųjų poreikių turintiems asmenims, šeimoms su mažais vaikais, senyviems žmonėms ir t.t. Todėl skatinant įgyvendinti turizmo projektus, tikslinga nustatyti, kad šiuose objektuose būtina įrengti specialią infrastruktūrą, numatyti atitinkamą aptarnavimą (specialiai mokytas personalas, gestų kalbos vertėjai, aprašymai Brailio raštu), organizuoti veiklą ir ekspozicijas, pritaikytas specialiųjų poreikių turintiems asmenims (Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras pradėjo fiksuoti turistų, svečių statistinius duomenis tik nuo 2015 m. Žemiau pateiktoje lentelėje (žr. 5 lentelę) galima matyti skaičius, kurie nurodo kiek Rietavo savivaldybės teritorijoje buvo apsilankiusių turistų (Lietuvos piliečiai ir užsieniečiai). Duomenys gauti iš

nurodytų (žr. 5 lentelę) objektų atlikus apklausą elektroniniu paštu ir telefonu. **Objektai nėra entuziastingai linkę suteikti informaciją ir atsakymai gauti iš 40 proc. respondentų.** Pateikiama palyginimui 2016 – 2018 metų turistų apsilankymo duomenys Rietavo savivaldybės teritorijoje (preliminarūs skaičiai).

Lentelė 5. Rietavo savivaldybės lankytojų skaičius 2016 – 2018 m. palyginimas.

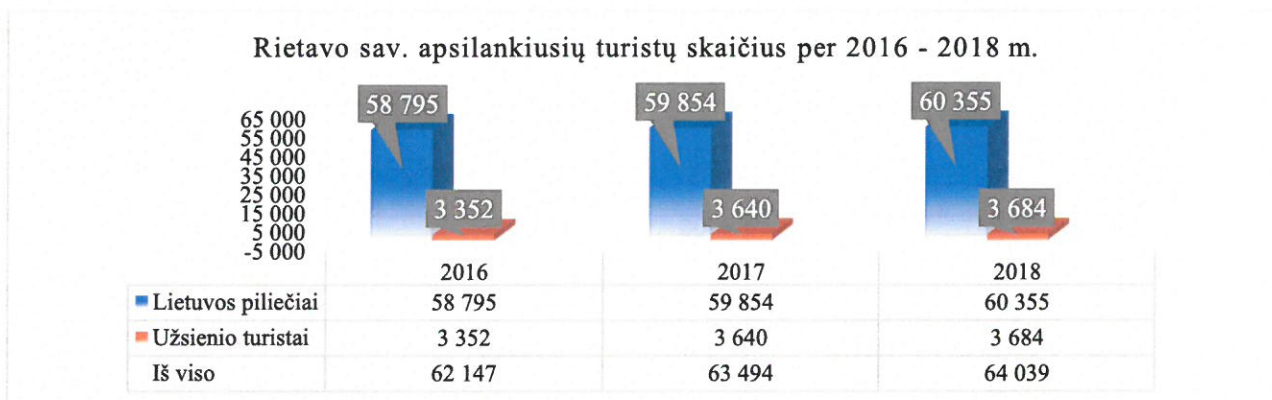
Eil. Nr.	Objektas	Turistų apsilankymai 2016 m.	Turistų apsilankymai 2017 m.	Turistų apsilankymai 2018 m.	Šalys
1.	VšĮ „Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras“ (Maršruto „Pieno kelias operatorius“)	3559	3726	3989 (223 užsieniečiai)	Lietuvos kiti regionai, Latvija, Lenkija, Danija, Švedija, Vokietija, Ukraina, Japonija, JAV, Jungtinė Karalystė
2.	Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejus (Maršruto „Pieno kelias“ dalyvis)	4238	3879	3867 (113 užsieniečiai)	Lietuvos kiti regionai, Latvija, Lenkija, Airija, Gruzija, Jungtinė Karalystė, Ispanija, Bulgarija, Švedija, Olandija, Vokietija, JAV
3.	Rietavo atviras jaunimo centras	4400	5151	360 (72 užsieniečiai)	Lietuvos kiti regionai, Latvija, Lenkija, Kroatija, Ispanija, Rumunija, JAV, 1 savanoris iš Makedonijos
4.	Lopaičių piliakalnis, Tverų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčia	17210	13617	14777 (~2955 užsieniečiai)	Lietuvos kiti regionai, Švedija, Lenkija, Latvija, Ukraina, Estija, Vokietija, Danija, Turkija, Prancūzija, JAV
5.	VšĮ „Rietavo žirgynas“	1519	650	720 (144 užsieniečiai)	Lietuvos kiti regionai, Latvija, Lenkija, Jungtinė Karalystė
6.	Rietavo savivaldybės kultūros centras	23164	35473	37186	Nenurodyta
7.	Kiti maršruto „Pieno kelias“ dalyviai iš Rietavo sav.: • VšĮ Rietavo žirgynas; • Namų restoran ekologinis ūkis „Pasaulio pakraštys“; • Arbatinė „Pilies malūnas“.	8057	1998	2000 (400 užsieniečiai)	Lietuvos kiti regionai, Latvija, Lenkija, Švedija, Vokietija, Prancūzija, JAV, Turkija, Suomija, Jungtinė Karalystė.
8.	Kaimo turizmo sodybos: • Antano Budriaus kaimo turizmo sodyba; • sodyba „Jurvingė“; • Andrijauskų sodyba; • Miško rojus.	Nenurodyta	Nenurodyta	~1140	Nenurodyta
	VISO:	62147	63494	64039	Nėra įtraukta turgaus, kavinių, kaip pav. Armėnija, Provincija, Jūra ir kt., pobūvių organizatoriai ir pavieniai gyventojai sulaukiantys svečių iš užsienio.

Šaltinis: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys.

Statistika atspindi pavienių, individualių, organizuotų/neorganizuotų turistų skaičius. Labiausiai turistų skaičius Rietavo savivaldybėje augo 2018 metais iki 64039, tam įtakos turėjo sistemingas darbas turizmo linkme, inventorizacijos turizmo, kultūros objektų, specialisto darbo laikas savaitgaliais, atsiradę įvairesnių paslaugų, viešinimo kompanija (leidiniai, parodos, mugės kiti renginiai), sklaida iš lūpų į lūpas. Augimą įtakoja ir lankytinų vietų – objektų viešinimas per įvairias elektronines komunikavimo priemones kaip socialiniai tinklai ar kiti bendravimo ir informacijos skelbimo kanalai. Stipriai įtakojo ir Surink Lietuvą projektas, kurio metu ir vis dar iki šios dienos.

Džiaugiamės, kad nemažai svečių grįžo ir 2018 metais su savo giminačiais, draugais, kolegomis, šiais metais skaičius siekė 64039 lankytojus. Įvairiose mugėse, parodose sugrįžta žmonės su klausimais apie naujus lankytinus objektus, maršrutus, paslaugas Rietavo savivaldybėje.

Pastebėtina jog turistų pagausėjimas sietinas su bendra Lietuvos piliečių tendencija keliauti po savo šalį, sąlygoja ir šalies saugumo ir bendra geopolitinė situacija. Tarp jų 3684 iš užsienio šalių (žiūrėti 2 pav.), tokių, kaip Švedija, Latvija, Lenkija, Estija (žr. 1 pav.). Viena iš retesnių šalių yra Izraelis, tendencija pastebima antrus metus tai sugrįžtantys litvakai, kurie grįžta aplankyti savo protėvių žemės, prašo pagalbos surandant vienus ar kitus objektus, ar net surasti jų tolimus giminačius. Užsienio turistai labai domisi mūsų šalies/krašto gastronomija. Gastronomijos pažintį turistai gali pradėti su maršrutu „Pieno kelias“, kuriame yra įvairios degustacijos, galima užsisakyti pietus/vakarienę, ekskursiją po ūkį, laisvalaikį praleisti pirtyje ar net užsisakyti nakvynę.

2 pav. Rietavo savivaldybės turistų skaičius per 2016 – 2018 m. Šaltinis – Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras komunikuoiant su vietos lankytiniais objektais.

Pagal Lietuvos statistikos departamento pateiktus duomenis (žr. 6 lentelę) per 2018 metus visose **Rietavo savivaldybės apgyvendinimo įstaigose** apgyvendinta ir suteikta nakvynių **3602, iš jų 1350 turistai, o tame tarpe 1089** – Lietuvos gyventojai ir **261** – užsienio turistai. Visų apgyvendinimo įstaigų suteiktų nakvynių skaičius **2252**. Iš jų Lietuvos gyventojų nakvynės - **1545**, užsieniečių nakvynės - **707**. 2016 metais gautais duomenimis iš Lietuvos statistikos departamento apgyvendintų turistų skaičius siekė tik 15, o suteiktų nakvynių 44. Lyginant 2017 metų ir 2016 metų Lietuvos statistikos departamento pateiktais duomenimis pastebimas didžiulis padidėjimas. Šie duomenys parodo, kad sėkmingai vykdomas Rietavo savivaldybės viešinimas ir jos teikiamų paslaugų spektras, taip pat remiantis šiais duomenimis galima daryti išvadą, kad apgyvendinimo srityje dirbantys asmenys yra suinteresuoti bendradarbiauti ir teikti duomenis. Keletas veiksmų dėl ko galėjo sumažėti bendras apgyvendintų turistų ir suteiktų nakvynių skaičius, tai, kad ne visi apgyvendinimo įstaigų atstovai galbūt yra linkę teikti Lietuvos statistikos departamentui duomenis arba per mažai skiriamas dėmesys Rietavo sav. apgyvendinimo paslaugų kokybės gerinimui.

Lentelė 6. Rietavo savivaldybės turistų apgyvendinimas 2016 – 2018 m. palyginimas.

Rodiklis	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Apgyvendintų turistų skaičius	15	1476	1350 (1089 Lietuvos gyventojai, 261 užsieniečiai)
Suteiktų nakvynių skaičius	44	2581	2252 (1545 Lietuvos gyventojai, 707 užsieniečių nakvynės)
Viso	59	4057	3602

Informacijos šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas (<https://osp.stat.gov.lt>).

3.2 Centro pasiektų rezultatų analizė

Per 2018 m. Centras atsakė į 5554 paklausimų, suteikė 1356 val. konsultacijų 122 asmeniui, pravedė 35 mokymų, 214 val., o juose dalyvavo 576 asmuo, Centras suorganizavo per 46 renginių ir prisidėjo prie jų organizavimo, kuriuose dalyvavo per 675 dalyvių (atskirai 5000 dalyvių mugėse). Centras dalyvavo 50 renginiuose, į kuriuos įtrauktos tikslinės grupės. Visi renginiai prisidėjo prie verslumo kultūros diegimo, kontaktų vystymo bei Rietavo žinomumo didinimo. Renginiuose dalyvavo panašus skaičius dalyvių kaip ir 2017 metais – 620 asmenys, neskaitant dalyvių apsilankiusių Rietavo stenduose nacionalinėse ir tarptautinėse parodose bei mugėse. Atsirado įvairesnės renginių tematikos – renginiai skatina inovacijų vystymą ir regiono vystymąsi. Administruojame 5 svetainės ir 6 socialinius tinklus, plačiau 8 lentelėje.

Lyginant 2018 metų rezultatus su ankstesniais dviem metais ženkliai viršijome suorganizuotų renginių skaičiumi 2017 m. – 60, kai 2016 m. – 45, (žr. 7 lentelėje)

Parengtos 2 paraiškos tikslinėms grupėms, dvi jų patvirtintos. 2018 metais Centras vykdė 6 bendradarbiavimo per sieną projektus (žr. 2 lentelę).

Per 2018 metus daugiausiai laiko buvo skiriama turizmo skatinimo veikloms, regiono verslumą stiprinančioms veikloms ir finansavimo paieškai. 2018 metų veiklos plane suplanuotos veiklos buvo vykdomos ir kiek viršijo suplanuotus rodiklius. Paklausimai ir konsultacijos vyko sistemingai, rodikliai yra panašūs kaip 2017 metais. Vartotojas ieško būdų kaip greičiau gauti informaciją, todėl atsakymams į paklausimus naudojama vis daugiau virtualių komunikavimo priemonių. Ilgėja konsultacijoms skirtas laikas. Mokymai buvo orientuoti į Centro personalo kvalifikacijos kėlimą, užtikrinant kokybiškas Centro paslaugas turizmo ir verslumo skatinimo veikloje. Rodikliai panašūs kaip 2017 metais. Pasiiekti rodikliai viršijo planuotus, nes dalyvauta nacionalinio lygmens mokymuose turizmo skatinimui ir finansavimo paieškai. Centro organizuoti renginiai buvo didžiaja dalimi orientuoti į turizmo vystymą, inovacijas ir tinklų vystymą.

Lentelė 7. Pagrindinių VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro kiekybinių rodiklių 2016 – 2018 m. palyginimas.

	<i>Paslaugos pavadinimas</i>	<i>2016 m</i>	<i>2017 m.</i>	<i>2018 m.</i>	
		<i>Suteiktos paslaugos</i>	<i>Suteiktos paslaugos</i>	<i>Planuotos paslaugos</i>	<i>Suteiktos paslaugos</i>
1.	Paklausimai				
1.1	Skaičius	5376	6000	2430	5544
1.2.	Valandos	896	800	290	924
2.	Konsultacijos				
2.1	Konsultacijos verslo pradžiai				
2.1.1	Valandos	672	240	148	1244
2.1.2	Asmenų skaičius	168	120	111	66
2.2	Konsultacijos verslo plėtrai				
2.2.1.	Valandos	224	163	98	112
2.2.2	Asmenų skaičius	56	68	91	56
3.	Mokymai				
3.1.	Vienetai	11	14	13	35
3.2.	Valandų skaičius	111	150	60	214
3.3.	Dalyvių skaičius	29	41	8	576
4.	Renginiai				
4.1.	Vienetai	42	60	11	46
4.2.	Valandų skaičius		248	111	195
4.3.	Dalyvių skaičius	611	620	1504	675 +5000 lankytojų mugėse
5.	Turizmas				
5.1	Turistiniai maršrutai	1	6	6	6
5.2	Lankytojai	62 147	63 494	63 000	64 039
5.3	Nakvynių skaičius	59	4 057	4 000	3 602
6.	Viešinimas ir komunikavimas				

6.1.	Administruojamos svetainės ir socialinių tinklų paskyros/puslapiai	2 ir 2	4 ir 5	5 ir 6	5 ir 6
6.1.1.	Administruojamų interneto svetainių naudotojai	11 121	10 856	14 000	13 959
6.1.2.	Administruojamų socialinių tinklų pasiekiamumas ir įtraukimas	6 868 pasiekiamumas	99 292 pasiekiamumas	14 000 pasiekiamumas	97 558 pasiekiamumas
		1 867 įtraukimai	4 993 įtraukimai	2000 įtraukimai	3 679 įtraukimai
6.1.3.	Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro <i>Youtube</i> paltformos kanalo vaizdo įrašų peržiūros	563	4203	4500	4337
6.2.	Informaciniai leidiniai	3	7	7	8
6.2.1.	Asmenų skaičius (asmenų skaičius nurodomas interneto svetainės, socialinių tinklų unikaliais lankytojais)	13 551 naudotojų	20 052 naudotojų	20 500 naudotojų	21 975 naudotojų

Informacijos šaltinis – Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras.

Poveikis

Nausiai registruotų įmonių atsiradimas susijęs su vietos gamintojų ir turizmo paslaugų teikėjų skatinimo veikla. Sukurtos darbo vietos susiję su projektų įgyvendinimu, o taip pat turizmo paslaugų teikimu.

Pritraukta beveik daugiau investicijų nei 2017 metais, nes jau pilnai įgyvendinami 4 bendradarbiavimo per sieną projektai.

Centro teikiamų paslaugų poveikis verslumui skatinti yra stebimas atliekant tikslinių grupių apklausas. Per 2018 metus apklaustos 25 Rietavo organizacijos.

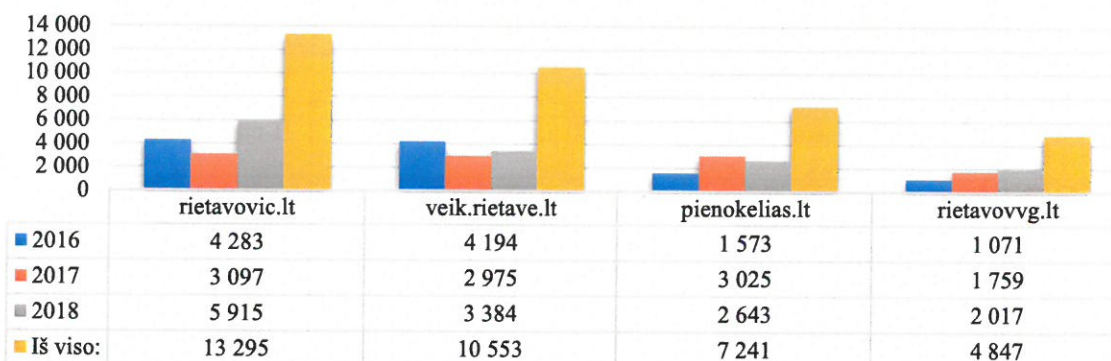
SVV rėmimo fondų pasinaudoja panašus skaičius subjektų kaip ir per praėjusius metus.

Dar vienas rodiklis - Rietavo TVIC pirminis ekonominės naudos rezultatas . **Dėl Centro teikiamų paslaugų sukuriama ekonominio efekto neapčiuopiamumo, veiklos rezultatus sudėtinga įvertinti kiekybiniais rodikliais: Lietuvoje ir pasaulyje Turizmo informacijos centrų veiklos rezultatai, ekonominė nauda įprastai lieka už įstaigos ribų, o ne jos viduje (t. y. pajamas gauna lankytinų objektų savininkai, maitinimo, apgyvendinimo ir kt. turistams teikiančių paslaugų įmonės). Todėl Turizmo informacijos centrų ekonominis poveikis vertinamas ne pagal tiesiogiai įstaigų gaunamas pajamas (didžioji dalis vykdomų veiklų, teikiamų paslaugų turistams yra nemokamos). Pirminis, elementarus TVIC turizmo veiklos ekonominės naudos rezultatas, t.y. tiesioginis ekonominis poveikis dažniausiai skaičiuojamas sudauginus lankytojų skaičių, turistų nakvynių skaičių su Statistikos departamento skelbiamais tų metų vietinių vienadienių lankytojų vidutinės vienos kelionės išlaidomis; turistų nakvynių skaičių su Statistikos departamento skelbiamais tų metų vidutinės vienos dienos kelionės išlaidas. Taip apskaičiuojamas tik pirminius rezultatus, neapimant netiesioginio ir dirbtinio ekonominio poveikio, kurių bendra suma yra ženkliai didesnė.**

Dar vienas rodiklis - **Rietavo TVIC pirminis ekonominės naudos rezultatas.** Kiekvienais metais vienadienių lankytojų vidutinės vienos kelionės išlaidų ir vidutinės vienos kelionės išlaidų įkainis keičiasi (**2015 m. lankytojų išlaidos – 24.80, kelionės išlaidos – 61.30, 2016 m. lankytojų išlaidos – 25.30, kelionės išlaidos – 67.20, 2017 m. vienadienių lankytojų vidutinės vienos dienos kelionės išlaidos siekė – 26.3, o vidutinės vienos kelionės išlaidos – 74.20.** Lyginant praėjusių trijų metų poveikį matomas augimas, 2015 metais bendra darbuotojo pridėtinė vertė siekė **5565.50, 2017 m. – 28171,50 eurų.** Gaunant 2018 metų pirminį ekonominės naudos rezultatą buvo panaudoti 2017 metų vidutiniai įkainiai, kurie yra publikuojami Lietuvos statistikos departamento interneto svetainėje. Norint gauti tikslų 2018 m. ekonominės naudos rezultato išraišką, reikėtų panaudoti būtent 2018 m. įkainius. Šie įkainiai bus atnaujinti 2019 m. birželio mėn. 2018 m. Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro pirminis ekonominės naudos rezultatas pateikiamas 9 lentelėje.

Per 2018 metus ypač išsiplėtė komunikavimo ir viešinimo veikla. Naudojamos šiuolaikinės elektroninės komunikavimo priemonės mūsų esamos ir būsimos auditorijos informavimui.

Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro administruojamų interneto svetainių naudotojų skaičius per 2016 - 2018 m.

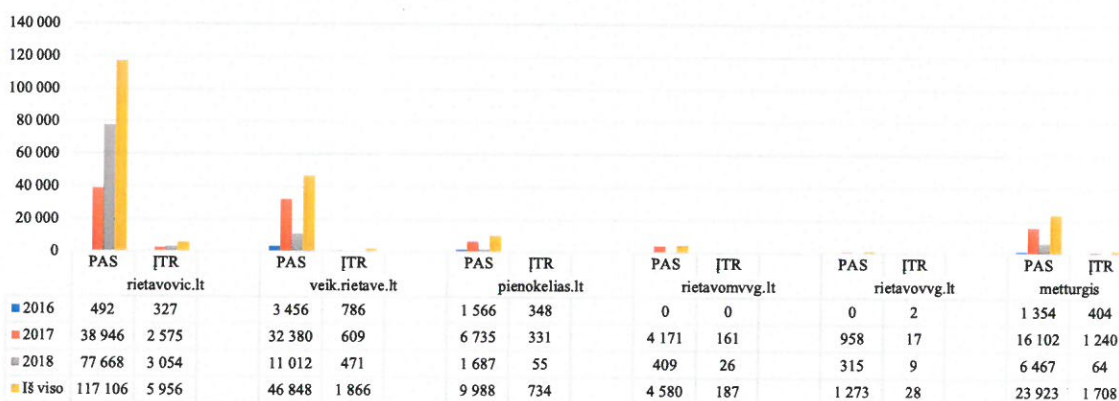

3 pav. Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro administruojamų interneto svetainių naudotojų skaičius per 2016 – 2018 m. Informacijos šaltinis – *Google Analytics* įrankis.

Administruojamų interneto svetainių naudotojų skaičiai apibrėžti seansais (žr. 3 pav.). Seansas yra tai, kai naudotojas per tam tikrą dienų seką (šiuo atveju per visus 2018 m.) inicijavo bet kokią sąveiką su interneto svetaine (spaudė ant nuorodos, peržiūrėjo dominančią informaciją, naujienas ir t.t.).

Šiuo metu, Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro interneto svetainė *rietavovic.lt* pritraukia daugiausia naudotojų iš visų administruojamų interneto svetainių, nes publikuojama naudotojui aktuali informacija ir pakankamai dažniais periodais. Taip pat *rietavovic.lt* visos naujienos publikuojamos naudojant kitas elektronines komunikavimo priemones (socialiniai tinklai, reklamos skydeliai, naudojant trumpąsias nuorodas ir t.t.), dėl kurių atsiranda vis daugiau atgalinių nuorodų ir kitų šaltinių, kurie gali reklamuoti ir prisidėti prie tokio didelio naudotojų augimo. *Veik.rietave.lt* ir *pienokelias.lt* sulaukė kiek mažiau naudotojų, o to priežastis - naujos informacijos rinkimas ir esamų objektų mažesnis viešinimas per el. komunikavimo priemones. Tikimasi, kad 2019 m. pritrauksime daugiau naudotojų remiantis naujai parengtu viešinimo planu.

Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro administruojamų socialinių tinklų įrašų pasiekiamumas ir naudotojų įtraukimas per 2016 - 2018 m.

4 pav. Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro administruojamų socialinių tinklų įrašų pasiekiamumas ir naudotojų įtraukimas per 2016 – 2018 m. Informacijos šaltinis – *Audience Insights* įrankis.

PAS - skelbiamų įrašų pasiekiamumas, İTR - naudotojų įtraukimas. Keičiantis socialinio tinklo *Facebook* algoritmams, įrašų pasiekiamumas jau nebeteri didelės įtakos naujų žmonių įtraukimams.

Svarbiausiais rodikliais - naudotojų įtraukimas. Matome, kad Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro socialinio tinklo tinklalapis *rietavovic.lt*, kasmet rekordiškai sulaukia vis didesnio naudotojų susidomėjimo ir įsitraukimo. Kitų socialinių tinklų pasiekiamumas ir įsitraukimas svyruoja nežymiai, o tai lemia nepastovus turinio kėlimas, kaip pvz: *metturgio* socialinio tinklo tinklalapis yra įveiklinimas tik tuomet kai pradedamas naujų prekyautojų ieškojimas, *veik.rietave.lt* ir *pienokelias.lt* priklauso nuo talpinamų objektų.

Pastaruju metu buvo pradėtas *veik.rietave.lt*, *pienokelias.lt* esamų objektų atnaujinimas, vis dažniau ieškomi nauji - unikalūs objektai, kurie galėtų būti įterpti į šias platformas. Rengiamas naujas viešinimo planas, po kurio tikimasi sulaukti didesnio naudotojų įsitraukimo.

Lentelė 8. VŠĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro kitų rodiklių 2016 – 2018 m. palyginimas.

Eil. Nr.	Veikla	2016 m.	2017 m.	2018 m.
1.	Verslo planai	2	6	4
2.	Parengta paraiškų verslininkams	4	4	4
	Procentas finansuotų paraiškų	100 proc.	25 proc. ¹	100 proc.
3.	Parengta paraiškų įstaigos veiklos plėtojimui	16 vnt. parengta ² 12 vnt. pateikta	3 parengtos, 3 pateiktos, 3 finansuotos	4 parengtos, 3 pateiktos, 3 finansuotos
	Pritrauktos lėšos įstaigos veiklos plėtojimui	41724,00 Eur ³	164978,22 eur	219182,94 eur
4.	Darbas su tikslinėmis grupėmis	Renginių 42 vnt. Dalyvių 611 asm. Paraiškų 4 vnt. Gavusių finansavimą: 4 vnt. ⁴	Renginių 60 Dalyvių 620 Paraiškų 8 Gavusių finansavimą ² 5	Renginių 46 Dalyvių 675 +5000 lankytojų mugėse Paraiškų 4 Gavusių finansavimą: 4
5.	Verslumą ir verslumo kultūrą ugdančios priemonės	Dalyvauta renginių: 19 vnt. Dalyvių: 950 ⁶	Dalyvauta renginių: 29 vnt. (tarptautiniai ir nacionaliniai) Dalyvių 64 ⁷	Dalyvauta renginių: 50 vnt. (tarptautiniai ir nacionaliniai) Dalyvių 86
Viešinimas ir komunikavimas				
6.1	Išleista informacinių biuletenių	7 vnt.	7 vnt.	8 vnt
	Išleista informacinių leidinių	1 vnt.	1 vnt. ⁸	1 vnt.
Administruojami tinklalapiai ir socialinių tinklų paskyros				
6.2.1	Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro interneto svetainė (rietavovic.lt)	4265 naudotojai	3097 naudotojai	5915 naudotojai
6.2.2	Minios finansavimo platforma (veik.rietave.lt)	4187 naudotojai	2975 naudotojai	3384 naudotojai
6.2.3	Pieno kelio maršruto interneto svetainė (pienokelias.lt)	1574 naudotojai	3025 naudotojai	2643 naudotojai
6.2.4	Vietos veiklos grupės „Rietavo iniciatyvos“ interneto svetainė (rietavovvg.lt)	77145 paspaudimai	126700 paspaudimai	145289 paspaudimai

¹ Sprendimas dėl trijų paraiškų 2018 metais.

² Paraiškos rengtos kartu su partneriais.

³ Gautas finansavimas dviem projektams iš Pietų Baltijos programos 230238,00 eurų, per 2016 m. panaudota 41724,00 eurai

⁴ 2 „Unikali žemaitiškų žodžių knyga“, „Rožių promenade Rietave“ (veik.rietave.lt), Rietavo miesto vietos plėtros strategija, Rietavo miesto plėtros strategijos įgyvendinimo administravimas.

⁵ 6 paraiškų finansavimo sprendimas priimamas 2018 metais

⁶ Kiekviename renginyje vidutiniškai dalyvavo po 40 žmonių

⁷ Į šį skaičių neįtraukti lankytojai apsilankę Rietavo stenduose ADVENTUR ir Hanza dienų parodose

⁸ Rietavo turistinis žemėlapis lietuvių ir anglų kalbomis, po 3000 egz kiekvieno

6.2.5	Rietavo miesto vietos veiklos grupės interneto svetainė (rietavomvvg.lt)	Nėra duomenų	Nėra duomenų	890 naudotojai
6.2.6	Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro socialinio tinklo tinklalapis (/RietavoTVIC)	492 pasiekiamumas	38,946 pasiekiamumas	77,668 pasiekiamumas
		327 įtraukimas	2,575 įsitraukimas	3,054 įsitraukimas
6.2.7	Minios finansavimo platformos socialinio tinklo tinklalapis (/veik.rietave)	3,456 pasiekiamumas	32,380 pasiekiamumas	11,012 pasiekiamumas
		786 įsitraukimas	609 įsitraukimas	471 įsitraukimas
6.2.8	Pieno kelio maršruto socialinio tinklo tinklalapis (/pienokelias.lt)	1,566 pasiekiamumas	6,735 pasiekiamumas	1,687 pasiekiamumas
		348 įsitraukimas	331 įsitraukimas	55 įsitraukimas
6.2.9	Vietos veiklos grupės „Rietavo iniciatyvos“ socialinio tinklo tinklalapis (/rietavovvg.lt)	Nepakanka duomenų	958 pasiekiamumas	315 pasiekiamumas
		Nepakanka duomenų	17 įsitraukimas	9 įsitraukimas
6.2.10	Rietavo miesto vietos veiklos grupės socialinio tinklo tinklalapis (rietavomvvg.lt)	Nepakanka duomenų	4,171 pasiekiamumas	409 pasiekiamumas
		Nepakanka duomenų	161 įsitraukimas	26 įsitraukimas
6.2.11	Mykolinių meturgio socialinio tinklo tinklalapis (Mykoliniu Meturgis)	1,354 pasiekiamumas	16,102 pasiekiamumas	6,467 pasiekiamumas
		404 įtraukimas	1,240 įtraukimas	64 įtraukimas
6.2.12	Socialinio tinklo vaizdo įrašų kanalas	2994 peržiūros	4203 peržiūros	4337 peržiūros

Saltinis: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys

Paspaudimų kiekis – vienam naudotojui vieno seanso metu vidutiniškai tenka nuo 24 iki 32 paspaudimų (priklauso nuo interneto svetainės), pvz: vienas naudotojas dažniausiai peržiūri tris interneto svetainės tinklalapius, o tuo metu įvyksta 72 – 96 paspaudimai.

Publikuotų įrašų pasiekiamumo kiekis parodo kiek iš viso naudotojų pasiekė socialiniame tinkle (nurodytu laikotarpiu) publikuoti visi įrašai. Taip pat pasiekiamumas apima dvi naudotojų grupes, tuos, kurie seka Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro veiklą ir yra užsiprenumeravę gauti pirmi mūsų paskelbtus įrašus ir tuos, kurie neseka ir nėra užsiprenumeravę, bet galiausiai juos pasiekia nes užtenka, kad vienas iš draugų, kolegų ar šeimos narių paspaustų mėgti, dalintis ar emocijos interaktyvų mygtuką ant bet kurio mūsų paskelbto įrašo ir tuomet šis asmuo matys savo laiko juostoje tai ko nėra užsiprenumeravęs. Naudotojai – nauji ir sugrįžtantys naudotojai kurie bent kartą buvo apsilankę (nurodytu laikotarpiu) interneto svetainėje. Peržiūrų skaičius – kiekis nurodo kiek naujų ir sugrįžtančių naudotojų peržiūrėjo (nurodytu laiku) paskelbtus vaizdo įrašus. Nėra duomenų – nėra pakankamai duomenų pateikti tikslinės informacijos.

Kas yra lankytojų pasiekiamumas, įtraukimas ir kokie veiksniai lemia šiuos pokyčius.

Lentelė 9. VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro poveikio rodiklių 2016 – 2018 m. palyginimas

Eil. Nr.	Veikla	2016 m.	2017 m.	2018 m.
1.	Įregistruotų įmonių skaičius (skaičiuojant su verslo liudijimais ir individualios veiklos pažymėjimais)	14	16	15
2.	Sukurtų naujų darbo vietų ir išlaikytų darbo vietų skaičius (įskaitant	79	54	56

	individualios veiklos pažymėjimus)			
3.	Pritrauktos investicijos regiono verslo plėtrai	122177,20 Eur ⁹	164978,22 Eur ¹⁰	133120,00 Eur
3.1.	Parengtos paraiškos	Parengtos 16, pateikta 12, finansuotos 3 ¹¹ paraiškos įstaigos veiklos plėtojimui	Parengtos, pateiktos ir finansuotos 4 paraiškos įstaigos veiklos plėtojimui	Parengtos, pateiktos 4 ir finansuota 1 paraiška įstaigos veiklos plėtojimui
		4 paraiškos verslininkams	4 paraiškos ¹²	4 paraiškos
		Parengtos, finansuotos ir administruotos 4 paraiškos 13 tikslinėms grupėms	Parengtos 8 paraiškos, finansuotos 2 paraiškos tikslinėms grupėms	Parengtos 4 paraiškos, finansuotos 4 paraiškos tikslinėms grupėms
4.	SVV subjektai, gavę finansinę paramą iš SVV paramos fondo (lėšų suma)	Iš SVV rėmimo fondo paramą gavo 8 subjektų už 2900,00 eurus; Iš Žemės ūkio rėmimo fondo paramą gavo 12 subjektas už 1975,00 eurus.	Iš SVV rėmimo fondo paramą gavo 10 subjektų už 3365,42 eurus; Iš Žemės ūkio rėmimo fondo paramą gavo 12 subjektas už 1975,00 eurus.	Iš SVV rėmimo fondo paramą gavo 14 verslo subjektų apie 3700,00 eurų ir iš Žemės ūkio rėmimo fondo paramą gavo 12 subjektų apie 2900,00 eurų
5.	TVIC teikiamų paslaugų kokybės ir poveikio verslui vertinimas (regiono verslininkų apklausos ir nuomonės tyrimai)	32 Pieno kelio maršruto dalyvių apklausa aiškinantis jų konsultavimo ir mokymosi poreikius	25 Rietavo organizacijų interviu-apklausa	14 startuolių, 8 asociacijos, 9 Savivaldybės įstaigos, 7 verslo įmonės ir 18 jokioms organizacijoms nepriklausantys iniciatyvių gyventojų interviu-apklausa
6.	Turistų ir lankytojų srautai Rietavo savivaldybėje	62147 ¹⁴	63494	64039

⁹ Centro projektai – 41724,00 eurai; Rietavo miesto VVG-78817,00 eurai; Minios finansavimo paramos platforma VEIK.RIETAVE-1636,20 eurai; Iš viso – 122177,20 eurų

¹⁰ Centro vykdomi projektai

¹¹ Plačiau 3 lentelėje

¹² 3 Rietavo miesto VVG, 1 SVV fondui

¹³ „Unikali žemaitiškų žodžių knyga“, „Rožių promenada Rietave“ (veik.rietave.lt), Rietavo miesto vietos plėtros strategija, Rietavo miesto plėtros strategijos įgyvendinimo administravimas (Europos socialinis fondas)

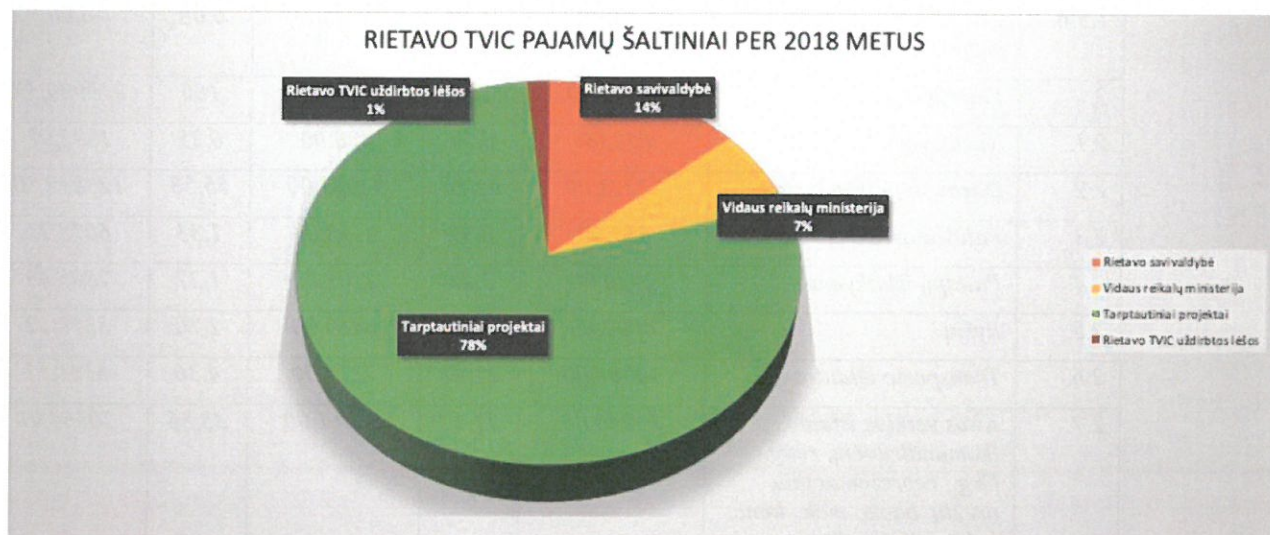
¹⁴ Duomenys iš 40 proc. apklaustų respondentų. Respondentai dar nėra įpratę pateikti duomenis, nes tik 2016 metai pradėtas sistemingas duomenų rinkimas.

7.	Rietavo TVIC pirminis ekonominės naudos rezultatas ¹⁵	18 445,60	28 171,5 ¹⁶	34 180,1
----	--	-----------	------------------------	----------

Šaltinis: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys

4. CENTRO GAUTOS LĖŠOS IR JŲ ŠALTINIAI PER FINANSINIUS METUS IR ŠIŲ LĖŠŲ PANAUDOJIMAS PAGAL EKONOMINĖS KLASIFIKACIJOS STRAIPSNIUS

Centro pagrindiniai pajamų šaltiniai yra vykdomi projektai ir teikiamos paslaugos. Žemiau esančioje lentelėje (Lentelė 10) pateikta palyginamoji informacija apie gautas lėšas, šaltinius bei sumas per 2016-2018 m. Lėšų šaltiniai bei sumos procentinis pasiskirstymas, pateikta 5 pav.

5 pav. Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro pajamos per 2018 metus, procentais.

Veiklos rezultatų ataskaita, balansas ir aiškinamasis raštas pateikiami kaip priedas prie Centro veiklos ataskaitos. Ataskaitinio laikotarpio finansinės veiklos rezultatas yra teigiamas: - 5202,39 eurai.

Lentelė 10. VŠĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro palyginamoji 2016-2018 m. finansinė ataskaita

Eil.Nr.	Metrikos pavadinimas	2016 m. (eur.)	Proc.	2017 m. (eur.)	Proc.	2018 m. (eur.)	Proc.
1.	Pajamos viso:	66971,51	100	165978,22	100	219182,94	100
1.1.	Rietavo savivaldybė	22740,00	33,95	30000,00	18,07	30000,00	13,69
1.2.	Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro uždirtamos lėšos	2507,51	3,74	3221,52	1,94	3389,42	1,55
1.3.	Lietuvos darbo birža	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.4.	Vidaus reikalų ministerija	2849,54	4,25	11909,64	7,18	15444,16	7,05
1.5.	Tarptautiniai projektai	38874,46	58,05	120847,06	72,81	170349,36	77,72

¹⁵ Lyginami 2017 m. TVIC lankytojų, turistų nakvynių 2017 m. skaičiai su 2017 m. II ketvirčio kelionių išlaidomis. Reprezentatyvi lentelė bus galima, kai Statistikos departamentas paskelbs (apie birželio mėn.) 2017 m. viendienių lankytojų vidutinės vienos kelionės išlaidas.

¹⁶ Sukuriama 1 Rietavo TVIC darbuotojo pridėtinė vertė, EUR

1.5.1.	Projektas CTCC – Creative Traditional Companies Cooperation	0,00	0,00	10008,80	8,28	29428,49	13,43
1.5.2.	Projektas „BBVET – Boosting Business Integration through Jodint VET Education“	13625,98	35,05	44896,59	37,15	30797,77	14,05
1.5.3.	Projektas „LCL – Low Carbon Logistics“	18668,83	48,02	26436,02	21,88	20018,47	9,13
1.5.4.	Projektas „SB FICA“	0,00	0,00	0,00	0,00	25129,99	11,47
1.5.5.	Projektas BEE Lab“	0,00	0,00	39505,65	32,69	64974,64	29,64
1.5.6.	Kiti Tarptautiniai projektai	6579,65	16,93	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Veiklos sąnaudos	85389,00	100	165578,00	100	213980,55	100
2.1.	Nusidėvėjimas	672,00	0,79	420,00	0,25	1372,97	0,64
2.2.	Darbuotojų išlaikymas	52223,00	61,16	92032,00	55,58	123819,50	57,86
2.3.	Palūkanos	337,00	0,39	2198,00	1,33	6078,21	2,84
2.4.	Patalpų išlaikymas	2930,00	3,43	2101,00	1,27	2805,43	1,31
2.5.	Ryšių	4099,00	4,80	4469,00	2,70	3379,32	1,58
2.6.	Transporto išlaidos	10081,00	11,81	7217,00	4,36	6161,11	2,88
2.7.	Kitos veiklos išlaidos (komandiruočių, reng. Org., reprezentacinių prekių, banko mok., kanc. ir kitos išl. susijusios su pagrindine centro veikla)	15046,00	17,62	56061,00	33,86	70364,01	32,88
2.8.	Ankstesnių laikotarpių klaidų taisymas	0,00	0,00	1079,54	0,65	0,00	0,00
3.	Veiklos pelnas/nuostolis	-18418,00		400,00		5202,39	

Šaltinis: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys

Išsami pajamų ir išlaidų analizė pateikiama aiškinamajame rašte prie finansinės atskaitomybės.

5. INFORMACIJA APIE CENTRO ILGALAIKĮ TURTĄ PER FINANSINIUS METUS

2018 m. gruodžio 31 d. ilgalaikio turto nusidėvėjimo skaičiavimo žiniaraščio duomenimis ilgalaikio turto likutinė vertė – **306260,99 eurų**, iš kurio:

Materialaus ilgalaikio turto likutinė vertė – 303685,02 eurų.

Nematerialaus ilgalaikio turto likutinė vertė – 2575,97 eurų.

Plačiau apie Centro turimą ilgalaikį turtą aprašoma aiškinamajame rašte prie finansinės atskaitomybės.

6. CENTRO SĄNAUDOS PER FINANSINIUS METUS, IŠ JŲ IŠLAIDOS DARBO UŽMOKESČIUI

2018 m. Centro sąnaudos sudarė **213980,55 eurų**. Iš jų darbo užmokesčiui **123819,50 Eur**

Plačiau apie Centro patirtas sąnaudas aprašoma aiškinamajame rašte prie finansinės atskaitomybės.

6.1 Centro darbuotojų skaičius finansinių metų pradžioje ir pabaigoje

2018 m. pabaigoje Centre dirbo 5 darbuotojai, Centro direktorė/projektų vadovė, buhalterės – konsultantės, projektų administratorės, l.e.p. turizmo specialistas, informacinių technologijų ir ryšių sistemų specialisto detaliau pateikta 11 lentelėje.

Lentelė 11. Centro etatų skaičius ketvirčiais

Eil. Nr.	Etatai	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
DARBUOTOJAI DIRBANTYS SU NETERMINUOTOMIS DARBO SUTARTIMIS					
1	Direktorius	0,75	0,75	0,75	0,75
2	Buhalterė	1.00	1.00	1.00	1.00
3	Vadybininkė	-	-	-	-
4.	Turizmo specialistė	1.00	1.00	0,50	0,50
DARBUOTOJAI DIRBANTYS SU TERMINUOTOMIS IR NETERMINUOTOMIS DARBO SUTARTIMIS PRIE PROJEKTŲ					
1.	Projektų vadovas	0.75	0.75	0.75	0.75
2.	Projektų administratorius	1.00	1.00	1.00	1.00
3.	IT specialistas	1.00	1.00	1.00	1.00
4.	Projektų buhalteris	0.25	0.25	0.25	0.25
Balansas viso (etatai)		5.75	5.75	5.25	5.25

Šaltinis: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys

6.2 Informacija apie viešosios įstaigos vadovą

Įstaigos vadovas – Laima Dockeyvičienė, gimusi 1966 m. vasario 10 d. Laima Dockeyvičienė turi viešojo administravimo magistro laipsnį bei edukologijos krypties antros pakopos profesijos Lyderystės ir vadovavimo psichologijos studijas. Laima Dockeyvičienė šiame centre dirba nuo 2003 m. spalio 28 d. Direktorės stažas 15 metų.

2018 m. Centro direktorės darbo užmokesčio sąnaudos neatskaičius mokesčių – 18999,93 eurais. Didžioji dalis Centro direktorės darbo užmokesčio buvo dengiamas iš tarptautinių projektų "LCL - Low Carbon Logistics" Nr. STHB.03.01.00-SE-0008/15 ir CTCC - „Creative Traditional Companies Cooperation (Kūrybinių tradicinių įmonių bendradarbiavimas) Nr. STHB.01.02.00-DE-0077/16 lėšų skirtų darbo užmokesčiui, kurį sudarė 151998,94 eurų suma.

7. CENTRO IŠLAIDOS KOLEGIALIŲ ORGANŲ KIEKVIENO NARIO DARBO UŽMOKESČIUI IR KITOMS ĮSTAIGOS KOLEGIALIŲ ORGANŲ NARIŲ IŠMOKOMS

2018 m. išlaidų kolegialių organų kiekvieno nario darbo užmokesčiui ir kitų įstaigos kolegialių organų narių išmokų nebuvo.

8. VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS IŠLAIDOS IŠMOKOMS SU VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS DALININKAIS SUSIJUSIEMS ASMENIMS, NURODYTIEMS VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO 3 STRAIPSNIO DALYJE

2018 m. išlaidų išmokoms su viešosios įstaigos dalininkais susijusiems asmenims, nurodytiems viešųjų įstaigų įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje, nebuvo.

TRUMPA SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO SITUACIJOS RIETAVO SAVIVALDYBĖJE APŽVALGA

1. Geografinė ir demografinė situacija

Rietavo savivaldybė yra įsikūrusi patogioje geografinėje padėtyje, Pietų Baltijos regione. Sankirtoje išvystyto kelių tinklo, miškingoje teritorijoje.

Rietavo savivaldybėje žemės našumas yra 33 proc. balai, kai vidutinis žemės našumo balas Lietuvoje 39,1 proc.

Rietavo savivaldybė yra Telšių apskrities pietuose ir užima **586 km² teritoriją** (žemės ūkio naudmenos – 37%, miškų – 51%, vandenų – 1,53% ir kt.). Rajono administracinis centras - Rietavas. Savivaldybės teritorijoje yra 5 seniūnijos: Rietavo, Medingėnų, Daugėdų, Tverų kaimiškos ir Rietavo miesto seniūnijos.

Rietavo savivaldybė ribojasi: rytinėje pusėje – Telšių raj., šiaurinėje – Plungės raj., vakarinėje – Klaipėdos raj., pietinėje – Šilalės raj.

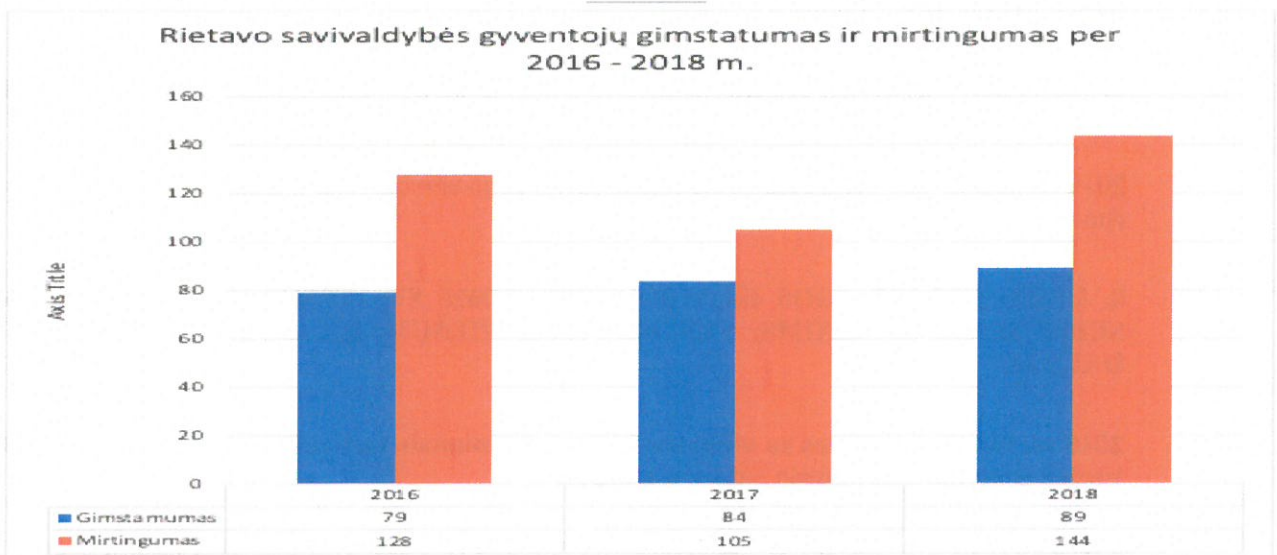
Beveik visa savivaldybės teritorija (išskyrus rytinę dalį) išsidėsčiusi monotoniško reljefo Vakarų Žemaičių plynaukštėje, kuri priklauso Žemaičių aukštumai. Rytinė dalis taip pat priklauso Žemaičių aukštumai, tačiau čia reljefas įvairesnis. Rytinėje dalyje iškilusi aukščiausia savivaldybės vieta – Lopačių kalnas (210,6 m). Žemiausios savivaldybės vietos yra pietinėje dalyje, Jūros ir Aitros upių slėniuose.

Rietavo savivaldybė ypač patogi turizmo požiūriu: pietuose ją kerta automagistralė Kaunas-Klaipėda, rytuose ribojasi su Varnių regioniniu parku, šiaurėje – su Žemaitijos nacionaliniu parku. Savivaldybės rekreacinį gamtinį potencialą formuoja 5 valstybiniai draustiniai. Savivaldybėje gana gausu gamtinių ir kultūrinių išteklių – poilsiauti tinkamų ežerų, miškų, yra vaizdingas kalvotasis Žemaičių aukštumų kraštovaizdis, savitas etnografinis palikimas. Tai sukuria kartu ir rekreacinio gamtinio turizmo plėtros potencialą.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2019 m. pradžioje **Rietavo savivaldybėje gyvena 7417 nuolatinių gyventojų per 2018 m. sumažėjo 125 gyventojais**, nors gimė 3 naujagimiais daugiau – 89, tačiau mirė – 142, lyginant su 2017 m. per 2018 m. mirė 37 gyventojų daugiau. Nėra duomenų kokio amžiaus ar kokios mirties priežastys lemia tokį aukštą mirtingumą Rietavo sav. Nėra duomenų miesto ar kaimo gyventojų netekome dėl mirties. Galima daryti prielaidą jog Rietavo sav. gyventojai senstantys (žr. 6 pav.).

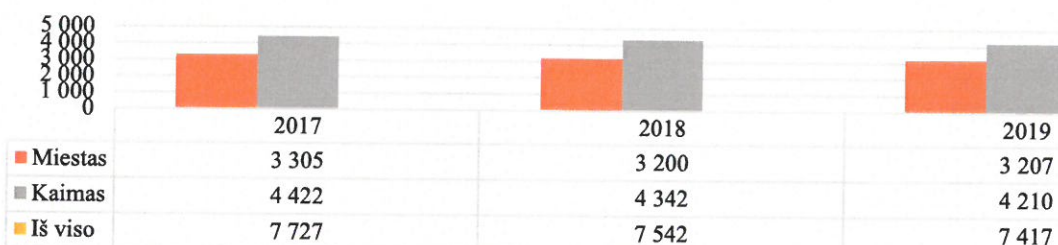
Tačiau remiantis Centro lankytojais, pokalbiais su Rietavo įstaigų atstovais bei įvertinus būstų, namų kainomis Rietavo savivaldybėje yra pastebimas gyventojų pagausėjimas.

Išvada būtų leisti deklaruoti dvi gyvenamąsias vietas, nes gyventojai yra linkę (dėl mums nežinomų priežasčių) vienur deklaruoti gyvenamąją vietą o realiai gyventi kitur.

6 pav. Gimstatumas ir mirtingumas: Rietavo sav. per 2016 – 2018 m. (mat. vnt. – asmenys). Informacijos šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas (<https://osp.stat.gov.lt>). Informacija peržiūrėta: **2019-04-10**.

Rietavo sav. nuolatinių gyventojų pasiskirstymas mieste ir kaime 2017 - 2019 m. pradžioje

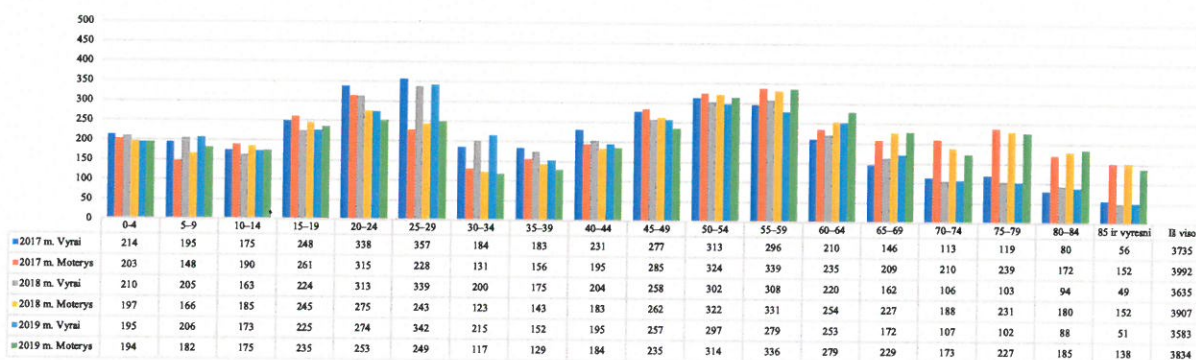

7 pav. Rietavo sav. nuolatinių gyventojų pasiskirstymas mieste ir kaime 2017 – 2019 m. pradžioje (mat. vnt. - asmenys). Informacijos šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas (<https://osp.stat.gov.lt>). Informacija peržiūrėta: 2019-04-10. 2019 m.* išankstiniai duomenys.

Statistikos departamento pateiktais duomenimis 2019 m. pr. gyventojų pasiskirstymas savivaldybėje yra toks: kaime gyvena 4210 asmenys, o mieste 3207 asmenys, palyginus su 2018 m. pr. matome jog miesto gyventojų padaugėjo 7 asmenimis, o kaimo sumažėjo 132 gyventojais (žr. 7 pav.).

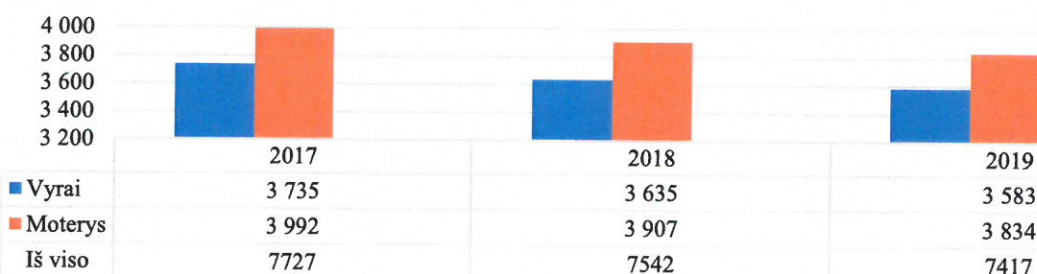
Pagal lytį ir amžių iki 15 metų bei darbingo amžiaus gyventojų pagal lytis yra daugiau vyrų nei moterų kas rodo tai, kad jaunos moterys nuo 16 iki 50 metų išvyksta iš Rietavo. Prielaida, kad darbingo amžiaus moterys neranda kur realizuoti savęs darbo rinkoje, trūksta paslaugų, laisvalaikio formų ir kt. Tačiau nuo 50 metų moterų 251 daugiau nei vyrų (žr. 8 pav.).

Rietavo savivaldybės nuolatinių gyventojų pasiskirstymas pagal lytį ir amžių 2017 - 2019 m. pradžioje

8 pav. Rietavo savivaldybės nuolatinių gyventojų pasiskirstymas pagal lytį ir amžių 2017 – 2019 m. pradžioje. Informacijos šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas (<https://osp.stat.gov.lt>). Informacija peržiūrėta – 2019-04-10. 2019 m.* išankstiniai duomenys.

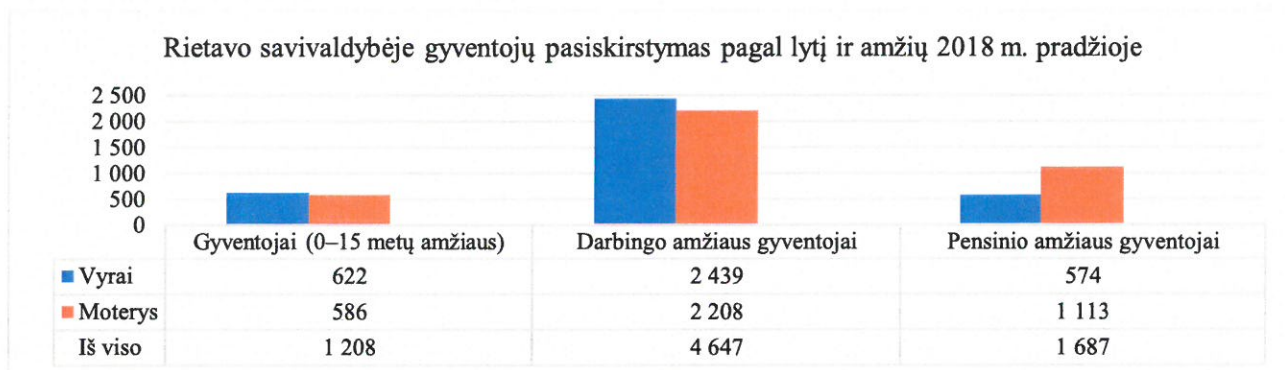
Rietavo savivaldybėje nuolatinių gyventojų pasiskirstymas pagal lytį 2017 - 2019 m. pradžioje

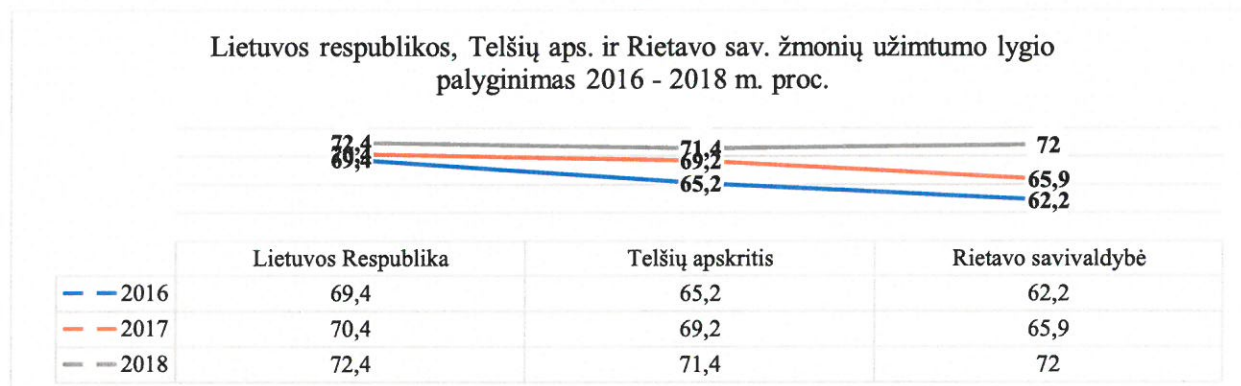
9 pav. Rietavo sav. nuolatinių gyventojų pasiskirstymą pagal lytį ir amžių 2017 – 2019 m. pradžioje. (mat. vnt. - asmenys). Informacijos šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas (<https://osp.stat.gov.lt>). Informacija peržiūrėta – 2019-04-10. 2019 m.* išankstiniai duomenys.

Rietavo savivaldybėje 2018 m. pradžioje darbingo amžiaus iš viso gyventojų – 4647, o tarp jų 2439 vyrų ir 2208 moterų (žr. 10 pav.).

Rietavo savivaldybės žmonių užimtumo lygis per vienerius metus išaugo apie **8,47 proc.** (žr. pav. 14) lyginant 2018 m. (72 proc.) su 2017 m. (65,9 proc.).

10 pav. Rietavo sav. gyventojų pasiskirstymą pagal lytį ir amžiaus grupes 2016 – 2018 m. pradžioje (mat. vnt. - asmenys). Informacijos šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas (<https://osp.stat.gov.lt>). Informacija peržiūrėta – 2019-04-10. 2019 m. duomenys bus atnaujinti 2019-05-30.

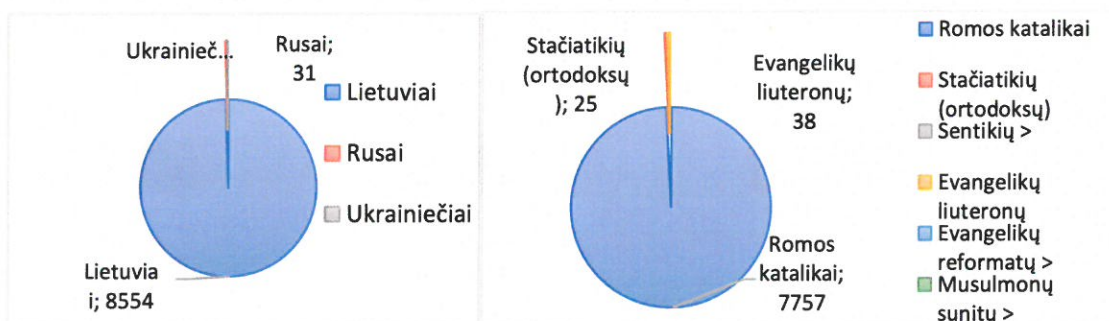
11 pav. Žmonių užimtumo lygis. Palyginimui Lietuvos Respublika, Telšių apskritis ir Rietavo savivaldybė, 2016 - 2018 m. (mat. vnt.– proc. [1]).

Informacijos šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas (<https://osp.stat.gov.lt>).

Informacija peržiūrėta: **2019-04-10**. 2019 m. duomenys bus atnaujinti 2019-05-10.

Remiantis LR statistikos departamento duomenimis, 2011 metų surašymu Rietavo sav. pagal tautybę lietuviai sudaro didžiąją dalį - 8554, likusieji 31 rusai, 12 ukrainiečių, konfidencialūs duomenys – neįvardinę lenkai ir baltarusiai – 94 asmenys (žr 12 pav.).

Pagal religinę bendruomenę Rietavo sav. vyrauja Romos katalikai - 7757, evangelikų liuteronai – 38, stačiatikiai – 25 ir konfidencialūs duomenys, neįvardinti skaičiais yra gyventojų priklausančių sentikiams, musulmonų sunitų ir evangelikų reformatų bendruomenėms – 871 (žr. 12 pav.).

12 pav. Gyventojai pagal tautybę ir religinę bendruomenę 2011 m. Informacijos šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas. 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenys.

2. Ekonominės situacijos analizė

Vertinant bendrą ekonominę situaciją Rietavo savivaldybėje, galima konstatuoti, jog savivaldybės ekonomika yra silpna ir mažai išvystyta.

Su tam tikromis išlygomis beveik visą Rietavo savivaldybės vykdomą ūkinę veiklą būtų galima įvardinti smulkiu ir vidutiniu verslu. Iš to seka, jog SVV plėtra savivaldybėje yra viena svarbiausių ir kertinių sąlygų, norint tikėtis pastebimesnės Rietavo savivaldybės ekonominės plėtos. Kitas iš šios prielaidos sekantis teiginys tas, jog daugumą Rietavo savivaldybėje vykstančių ekonominės ir ūkinės veiklos pokyčių bei tendencijų galima tapatinti su savivaldybės SVV sektoriaus pokyčiais bei tendencijomis.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenis – Rietavo savivaldybėje vyrauja smulkios įmonės. Rietave yra itin daug ūkio subjektų (65,36 proc.), kuriuose dirba ne daugiau kaip 4 darbuotojai (žr. 15 pav.). Džiugina pastoviai augančių individualių asmenų užsiimančių komercine veikla skaičius. Darbo užimtumo tarnybos duomenis, Rietavo savivaldybėje per 2018 m. buvo įregistruota ir aktyviai besiverčiančių komercine veikla (pagal individualios veiklos pažymą ar verslo liudijimą) - 516 asmenys.

2018 m. pabaigos duomenimis Rietavo savivaldybės ūkio subjektuose iš viso dirbo apie **~2 612 tūkst.** darbuotojų (darbuotojų skaičius veikiančiose įmonėse, individualūs asmenys užsiimančios komercine veikla ir dirbantys ūkiuose). *2018 m. Lietuvos statistikos departamento interneto statistikos svetainėje pateikiama, kad per 2018 m. Rietavo sav. ūkio subjektuose iš viso dirbo apie 1 272 subjektų, bet tai nėra tikslūs duomenys, nes į šį skaičių nėra įtraukiami kiti ūkio subjektai. Pagal Lietuvos statistikos departamentą, 2018 m. Rietavo sav. veikiančių ūkio subjektų – 191, o Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis Rietavo sav. per 2018 m. – 358 veikiančių ūkio subjektai.*

Rietavo savivaldybės ūkio struktūra išsiskiria gana didele didmeninės ir mažmeninės prekybos, transporto ūkio subjektų dalimi. Dėl patogios transporto infrastruktūros bei gausaus tranzitinio transporto srauto, yra įsteigta daug transporto ir sandėliavimo įmonių.

Pirminiai faktoriai, įtakojantys Rietavo savivaldybės ekonomikos socialinės raidos iki 2019 m. tendencijas, yra šie:

- Nėra nusistovėjusių, pakankamų kooperacinių ryšių tarp smulkių ir vidutinių įmonių. Įvairiose ūkio šakose funkcionuojančios smulkios ir vidutinės Rietavo savivaldybės įmonės nesudaro ekonominiu požiūriu teritoriškai subalansuoto privataus sektoriaus, vieningos bendruomenės.
- Rietavo savivaldybėje yra pramonės bei verslo tradicijos, tačiau jos nėra pakankamos verslo plėtrai užtikrinti. Gyventojų migracijos padariniai dar labiau išryškino poreikį spartinti verslo plėtos iniciatyvas, formuojant jų palaikymo sistemą ir realizavimo mechanizmą.
- Savivaldybėje silpnai išvystyta paslaugų infrastruktūra ypač susiję su turizmo sektoriumi.
- Menkos galimybės veikti vidaus rinkoje, maža siūlomos produkcijos ar teikiamų paslaugų paslaugų paklausa, pasenusios technologijos ir menkas verslo paslaugų spektras, nepakankamai išvystyta verslo plėtos infrastruktūra riboja smulkaus verslo kūrimąsi bei plėtrą. Nedidelė paklausa dažnai sąlygojama prastos kokybės teikiamos paslaugos ir ar gaminamos produkcijos kokybė, užsienio rinkų neišmanymas, įmonių nesugebėjimas prisitaikyti prie rinkos sąlygų.

Remiantis 2019 m. pateiktais Lietuvos statistikos duomenimis – Rietavo sav.

Pagrindinių rodiklių santrauka

2019 m. per. gyventojai – **7417**,

2018 m. gruodžio 31 d. Rietavo savivaldybėje nedarbo lygis – **7,4 proc.** (žr. 14 lentelę).

Registruotų įmonių skaičius - **365**, veikiančių – **358**, per 2018 m. įregistruotų – **15**, bankrutavusios ir likviduojamos – **7**, išregistruotos – **7** (žr. lentelę 13).

Individualūs asmenys užsiimančios komercine veikla – **516** (žr. 12 lentelę).

Registruoti ūkininko ūkiai (įskaitant partnerius) – **824**, kurie taip pat priskiriami prie verslo subjektų. (žr. 18, 19 leneteles.) Viso per 2018 m. ekonominę veiklą vykdė **1705 ūkio subjektai, fiziniai asmenys.**

Įregistruotų įmonių skaičius. Remiantis Valstybinės mokesčių inspekcijos (www.vmi.lt) atnaujintais duomenimis 2019-01-07. Rietavo savivaldybėje per 2018 m. **registruotų įmonių skaičius - 365, veikiančios 358, bankrutavusios ir likviduojamos – 7, išregistruotos – 7, įregistruotų – 15.**

Palyginus 2018 su 2017 m. pr. matosi ryškus pagerėjimas **individualių asmenų užsiimančių komercine veikla – 516** per 2018 m. kai 2017 m. **488**, padidėjo **įregistruotų įmonių skaičius – 3**, sumažėjo **bankrutavusių ir likviduojamų įmonių skaičius** kai per 2017 m. bankrutavo **12**, o per 2018 m. – **7**.

2018 metus naujai įregistruota – 15 ūkio subjektų: tame skaičiuje UAB - 9, mažoji bendrija – 5, individuali įmonė - 1 (žr. 12, 13 lenteles). Per 2018 m. **pagal individualios veiklos pažymą veiklą vykdė - 278 gyventojai**, tame tarpe jaunuoliai (18 – 29 m.) – **53** (2017 m. **32**), pagal verslo liudijimus – **238**. Matomas ryškus pokytis jaunuolių tarpe, kurie vykdo individualią veiklą pagal individualios veiklos pažymėjimą. Nuo praėjusių metų, lyginant savarankišką veiklą pradėjusius jaunuolius, pokytis išaugo iki **39,6** proc.

Per 2018 m. Rietavo savivaldybėje **išregistruotų ūkio subjektų skaičius**: UAB – **5**, individuali įmonė – **2**.

Per 2018 m. Rietavo savivaldybėje **bankrutavusių, likviduojamų juridinių asmenų skaičius**: UAB – **3**, individuali įmonė – **2**, kitos ne pelno siekiančios organizacijos – **2**.

12 lentelė. Rietavo savivaldybėje įregistruoti ūkio subjektai ir asmenys besiverčiantys komercine veikla per 2016 – 2018 m.

Metai	Akcinė bendrovė	Asociacija	Bendrija	Biudžetinė įstaiga	Individuali įmonė	Kooperatinė bendrovė	Labdaros ir paramos fondas	Mažoji bendrija	Profesinė sąjunga ar susivienijimas	Sodininkų bendrija	Tikroji ūkinė bendrija	Tradicinė religinė bendruomenė ar bendrija	Uždaroji akcinė bendrovė	Valstybės įmonė	Viešoji įstaiga	Žemės ūkio bendrovė	Individuali veikla pagal pažymą	Verslo liudijimai	Iš viso
2018					1			5					9				278	238	516
2017		1						5					6		1		226	262	488
2016		1		1	1			3	1				6				293	294	600

Rietavo sav. įregistruoti ūkio subjektai ir asmenys besiverčiantys komercine veikla 2016 – 2018. Informacijos šaltinis – Valstybinė mokesčių inspekcija (www.vmi.lt). Informacija peržiūrėta: 2019-04-10.

13 lentelė. Rietavo savivaldybėje įregistruoti, išregistruoti ir veikiantys ūkio subjektai 2019 m. pr.

Ūkio subjektų teisinė forma	Įregistruotų ūkio subjektų skaičius	Išregistruotų ūkio subjektų skaičius	Juridinių asmenų skaičius 2018-12-31 dienai	Iš jų	
				Veikiančių juridinių asmenų skaičius	Bankrutavusių, likviduojamų juridinių asmenų skaičius
Akcinė bendrovė			1	1	
Asociacija			69	69	
Bendrija			7	7	
Biudžetinė įstaiga			13	13	
Individuali įmonė	1	2	80	79	2
Kooperatinė bendrovė (kooperatyvas)			10	10	
Labdaros ir paramos fondas			2	2	1
Mažoji bendrija	5		23	23	
Profesinė sąjunga ar susivienijimas			4	4	
Sodininkų bendrija			2	2	
Tikroji ūkinė bendrija			1	1	1
Tradicinė religinė bendruomenė ar bendrija			4	4	
Uždaroji akcinė bendrovė	9	5	137	135	3
Viešoji įstaiga			7	7	
Žemės ūkio bendrovė			5	5	
Iš viso:	15	7	365	358	7

Rietavo sav. įregistruoti, išregistruoti ir veikiantys ūkio subjektai per 2018 m. Informacijos šaltinis – Valstybinė mokesčių inspekcija (www.vmi.lt). Informacija peržiūrėta: 2019-04-10.

Darbo rinka. Remiantis Užimtumo tarnybos duomenimis, **2019 m. pradžiai Rietavo sav. nedarbo lygis – 7,4 proc.**, kai Telšių apskrityje – **8,9 proc.**, o šalies nedarbo lygį sudarė – **8,5 proc.** visų darbingo amžiaus šalies gyventojų.

Daugiausiai yra ieškoma nekvalifikuoto darbo. Populiariausias ieškomas darbas – nekvalifikuotas pagalbinis ir statybų darbininkas. Daugiausiai asmenų įdarbinama statybų sektoriaus įmonėse Klaipėdos rajone ir Plungėje. Pagal profesijas: plataus profilio statybų darbininkas, vamzdžių montuotojas, grindinio klojėjas. Taip pat nemažai įdarbinama kelio darbininkais, medienos apdirbimo staklių operatoriais, pagalbinais darbininkais medienos apdirbimo įmonėse, maisto pramonės cecho darbininkais.

14 lentelė. Rietavo savivaldybėje registruotų bedarbių skaičius 2016 – 2019 m. pradžioje.

Rodiklis	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Užregistruotas bedarbių skaičius	410	569	564
Iš jų moterų	206	209	248
Iš jų vyrų	204	360	316
Vidutinis metinis bedarbių skaičius	340	314	346
Vidutinis metinis ilgalaikių bedarbių skaičius	112	83	89
Vidutinis metinis bendras nedarbo lygis proc.	6,8%	6,5%	7,4%
Vidutinis metinis moterų nedarbo lygis proc.	7,7	7,8%	8,6%
Vidutinis metinis vyrų nedarbo lygis proc.	6,1%	5,2%	6,3%
Užregistruota laisvų darbo vietų skaičius	376	345	234
Vidutinis metinis laisvų darbo vietų skaičius	12	14	13
5 paklausiausios profesijos	• pagalbinis darbininkas; • pardavėjas; • vairuotojas; • traktorininkas; • virėjas.	• pagalbinis darbininkas; • žemės ūkio darbininkas; • pardavėjas; • vairuotojas; • traktorininkas; • virėjas.	• maisto pusegaminų ruošėjas; • maisto produktų gamybos technologinės linijos operatorius; • suvirintojas dujomis ir elektra; • pardavėjas kasininkas; • plytų mūrininkas.

Rietavo sav. įregistruotų bedarbių skaičius per 2016 – 2018 m. Informacijos šaltinis – Lietuvos darbo birža (www.ldb.lt). Informacija peržiūrėta: 2019-04-10.

Telšių teritorinė darbo birža taip pat išskiria ir numatomų darbuotojų trūkumą ir perteklių Rietavo sav. 2018 m. (žr. 15 lentelę).

15 lentelė. Numatomas darbuotojų trūkumas ir perteklius Rietavo savivaldybėje 2018 – 2019 m. pradžioje.

Eil. Nr.	Trūkumas	Perteklius
1.	Asmens sveikatos priežiūros padėjėjas	Administravimo ir vykdomieji sekretoriai
2.	Dailidės ir staliai	Apskaitos ir buhalterijos tarnautojai
3.	Darbininkai izoliuotojai	Garo variklių ir katilų operatoriai
4.	Degalinių operatoriai	Kirpėjai
5.	Elektrinės ir elektroninės įrangos surinkėjai	Kosmetikai ir giminių profesijų darbuotojai
6.	Grindų ir plytelių klojėjai	Lengvųjų automobilių, taksi ir furgonų vairuotojai
7.	Įrankininkai ir giminių profesijų darbininkai	Parduotuvių pardavėjai
8.	Kasininkai ir bilių pardavėjai	Verslo paslaugų vadybininkai
9.	Kelių ir pastatų statybos darbininkai	Apsaugos darbuotojai
10.	Kepėjai ir konditeriai	Bankų kasininkai ir giminių profesijų tarnautojai

Numatomas darbuotojų trūkumas ir perteklius Rietavo sav. per 2019 m. Informacijos šaltinis – Lietuvos darbo birža (www.ldb.lt). Informacija peržiūrėta: 2019-04-10.

Savarankiškai vykdoma veikla. Prie smulkaus ir vidutinio verslo priskiriami savarankiškai dirbantys asmenys, t.y. dirbantys pagal verslo liudijimus ir individualios veiklos pažymą. 12 lentelėje pateikiami duomenys apie Rietavo savivaldybėje bendrai įsigijusius verslo liudijimus ir individualios veiklos pažymą.

Tiesioginės užsienio investicijos ir materialinės investicijos. Rietavo savivaldybė Lietuvoje išsiskiria itin mažais tiesioginių užsienio investicijų (TUI) rodikliais. 2012 m. TUI rodiklis 1 gyventojui buvo 0 Eur, 2013-2014 m. po 1 Eur, ir tai yra žemiausias rodiklis visoje Lietuvoje (Lietuvos vidurkis – 4044 Eur, Telšių apskrities

– 2004 Eur 1 gyventojui). 16 lentelėje pateikiamas materialinių investicijų dinamikos palyginimas Rietavo savivaldybėje.

Informacijos apie materialines investicijas, tenkančiam vienam gyventojui/to meto kainomis 2017 metais dar nėra pateikta Lietuvos statistikos departamento svetainėje, informacija bus atnaujinta 2018 rugsėjo 17 d. Taip pat informacija apie tiesiogines užsienio investicijas, tenkančiam vienam gyventojui buvo atnaujinta 2018 kovo 30 dieną, tačiau informacija kol kas nėra patalpinta internetinėje svetainėje.

Vidutinis atlyginimas. Rietavo savivaldybė išsiskiria palyginti neaukšta gyventojų perkamąja galia. 16 lentelėje pateikiamas Lietuvos, Telšių ir Klaipėdos apskričių bei Klaipėdos miesto ir Rietavo savivaldybių vidutinio darbo užmokesčio palyginimas (bruto ir neto), 2018 m. IV ketv. lyginama su 2018 m. III ketv. (su ankstesniu ketverčiu) ir 2017 m. IV ketv. (ankstesnių metų atitinkamu ketverčiu) neįskaičiuojant individualių įmonių.

16 lentelė. Darbo užmokesčio palyginimas: Lietuvos Respublika, Telšių r. ir Rietavo savivaldybė, 2018 m. IV ketv.

				Pokytis %	
				Palyginimas su ankstesniu ketv.	Palyginimas su ankstesnių metų atitinkamu ketv.
Bruto	Šalies ūkis be individualių įmonių	Lietuvos Respublika	970,3	3,57%	8,81%
		Telšių apskritis	864,1	3,17%	5,67%
		Rietavo savivaldybė	843,0	2,73%	5,88%
Neto	Šalies ūkis be individualių įmonių	Lietuvos Respublika	751,7	3,15%	8,14%
		Telšių apskritis	678,9	2,75%	5,32%
		Rietavo savivaldybė	664,5	2,38%	5,51%

Darbo užmokesčio palyginimas: Lietuvos Respublika, Telšių r. ir Rietavo sav., 2018 m. IV ketv.
Informacijos šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas (<https://osp.stat.gov.lt>). Informacija peržiūrėta: **2019-04-10**.

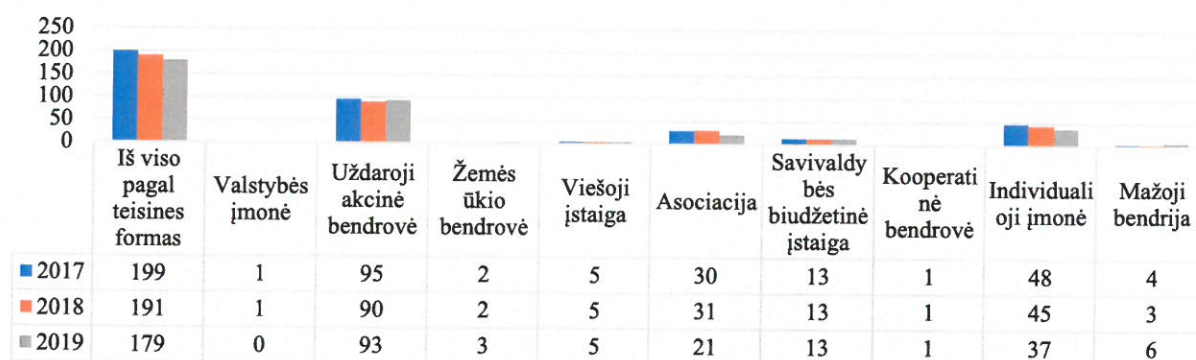
17 lentelė. Darbuotojų skaičiaus palyginimas: Lietuvos Respublika, Telšių r. ir Rietavo savivaldybė, 2018 m. IV ketv.

			Pokytis, %	
			Palyginimas su ankstesniu ketv.	Palyginimas su ankstesnių metų atitinkamu ketv.
Šalies ūkis be individualių įmonių	Lietuvos Respublika	1 234 872	-0,21%	0,98%
	Telšių apskritis	42 275	-0,73%	0,68%
	Rietavo savivaldybė	1 609	0,06%	-2,24%

Darbuotojų skaičiaus palyginimas: Lietuvos Respublika, Telšių r. ir Rietavo sav., 2018 m. IV ketv.
Informacijos šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas (<https://osp.stat.gov.lt>). Informacija peržiūrėta: **2019-04-10**.

Veikiantys ūkio subjektai 2019 m. pr. yra 179 vienetai. Pažvelgus į metinius pokyčius galima pastebėti, kad **uždarų akcinių bendrovių skaičius mažėja** (nuo 2017 iki 2019 metų pradžios jų sumažėjo nuo 95 iki 93 vienetų, bet palyginus 2017 m. pr. net 3 padidėjo), **individualių įmonių taip pat sumažėjo** (nuo 2016 iki 2018 metų pradžios jų sumažėjo nuo 48 iki 37 vienetų), asociacijų skaičius taip pat sumažėjo nuo 30 iki 21 vienetų, nebeliko valstybinių įmonių m. **padidėjo mažųjų bendrijų** nuo 4 iki 6, **žemės ūkio bendrovių** nuo 2 iki 3, nekito viešųjų įstaigų, kooperatinių bendrovių, savivaldybės biudžetinių įstaigų skaičiai. (žr. 13 pav.). Norime informuoti, kad Lietuvos statistikos departamentas dėl tam tikrų priežasčių negali pilnai matyti, kiek savivaldybėse yra veikiančių ūkio subjektų. Nors informacija ir prieštarauja su VMI gautais duomenimis, tačiau galime pasidalyti diagramomis, kurios parodo šiuos veikiančius subjektus pagal teisinės formas, pajamų grupes, darbuotojų skaičių, ekonominės veiklos rūšis.

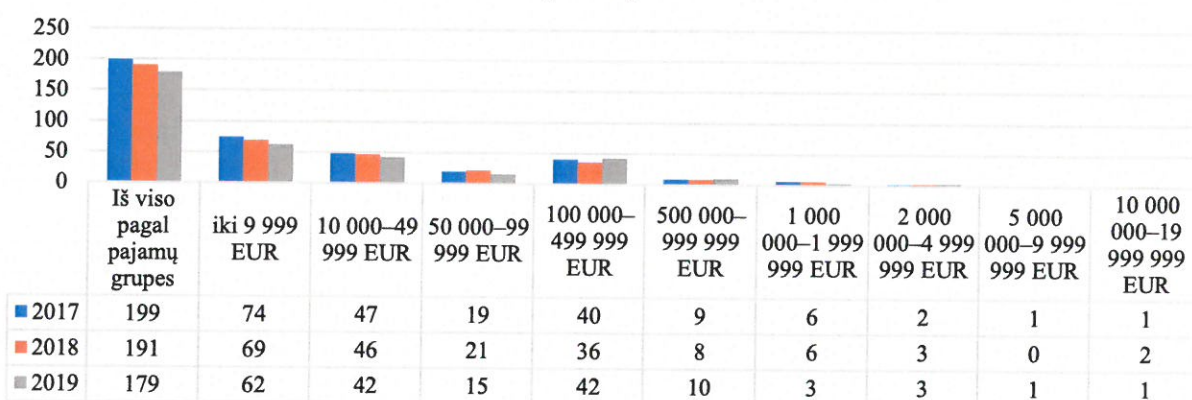
Rietavo savivaldybėje veikiantys ūkio subjektai pagal teisinės formas 2017 - 2019 m. pradžioje

13 pav. Rietavo savivaldybėje veikiantys ūkio subjektai pagal teisinės formas 2017 – 2019 m. pradžioje (matavimo vienetas – vnt. [1]). Informacijos šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas (<https://osp.stat.gov.lt>).

Palyginus veikiančius ūkio subjektus pagal pajamų grupes 2017 – 2019 metų pradžioje (14 pav.) sumažėjo įmonių generuojančių pajamas, kategorijoje nuo 9 999 eurų iki 499 999 Eur. Pdidėjo 2 ūkio subjektais lyginant 2018 m. ir 2019 m. per. pajamų grupės kategorijoje nuo 500 000-999 999 Eur (žr 14 pav.).

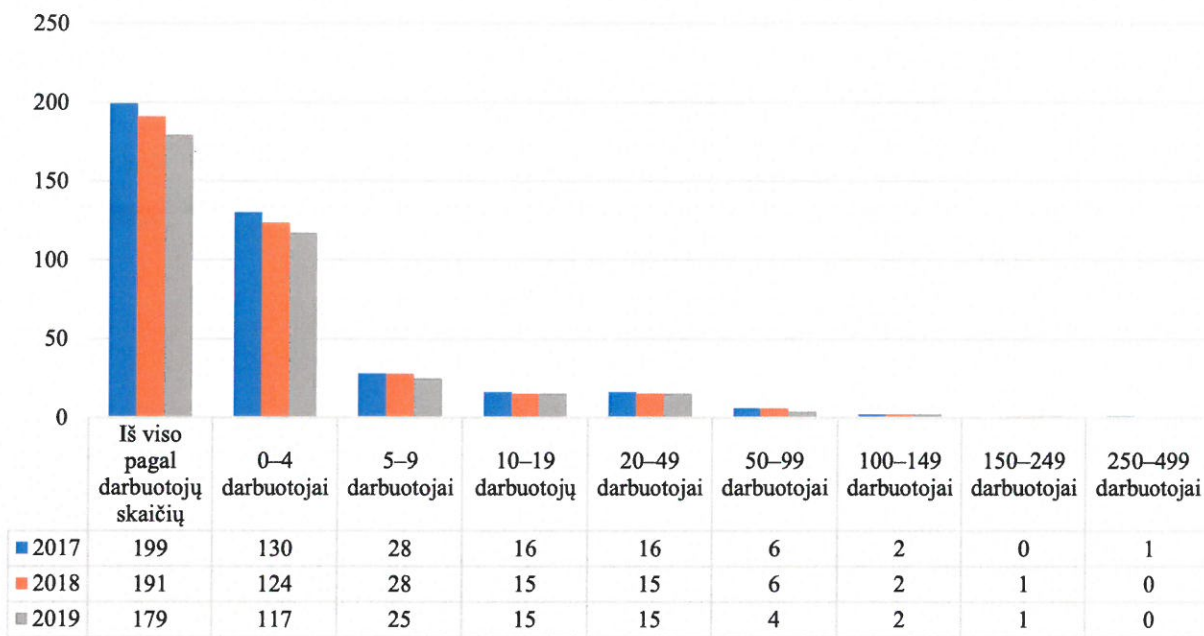
Rietavo savivaldybėje veikiantys ūkio subjektai pagal pajamų grupes 2017 - 2019 m. pradžioje

14 pav. Rietavo savivaldybėje veikiantys ūkio subjektai pagal pajamų grupes 2017 – 2019 m. pradžioje (matavimo vienetas – vnt. [1]). Informacijos šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas (<https://osp.stat.gov.lt>), atnaujinta: 2019-01-04.

Palyginus 2017 – 2019 m. pradžioje veikiančių ūkio subjektus pagal darbuotojų skaičius (žr. pav. 15) pastebima, kad įmonės mažina darbuotojus, todėl darbuotojų skaičius vyrauja iki 4, bet matoma tendencija, kad per kiekvienos lyginamuosius metus sumažėja 3 – 4 subjektais. Per lyginamuosius dvejus metus 28 įmonės laikėsi su 9 darbuotojais, bet matome, kad 2019 m. pradžioje šis skaičius nukrito iki 25.

Rietavo savivaldybėje veikiančios ūkio subjektai pagal darbuotojų skaičių 2017 - 2019 m. pradžioje

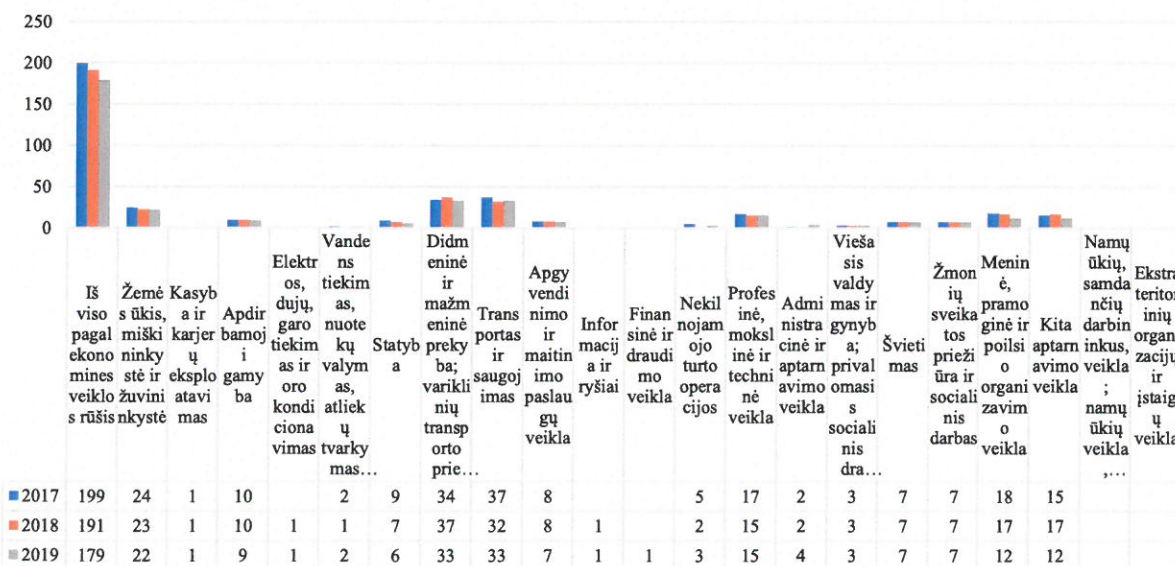

15 pav. Rietavo savivaldybėje veikiančios ūkio subjektai pagal darbuotojų skaičių 2017 – 2019 m. pradžioje (matavimo vienetas – vnt. [1]). Informacijos šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas (<https://osp.stat.gov.lt>), atnaujinta: 2019-01-04.

Ekonominės veiklos rūšys. Per 2018 m. įvyko pokytis pirmaujančia ekonomine veikla užima didmeninė ir mažmeninė prekyba (užsiima 19 proc. įmonių nuo visų savivaldybės įmonių), (žr. 20 ir 21 pav.) transportą ir saugojimą (šiomis ūkio šakomis užsiima 17 proc.), žemės ūkį, miškininkystę ir žuvininkystę (užsiima 12 proc.), meninę, pramoginę ir poilsio organizavimo veiklą bei kita aptarnavimo veiklą (užsiima po 9 proc. įmonių), profesinę, mokslinę ir techninę veiklą (užsiima 8 proc.) nežymiai tačiau auga apgyvendinimo ir maitinimo paslaugas teikiančių įmonių (dirba 4 proc. įmonių).

Prekybos plėtojimui itin aktuali yra rinkodara, klientų pritraukimas bei jų poreikių tenkinimas. Šiai verslo sričiai turistų srautai, kultūros renginių gausa, turi tiesioginį pozityvų poveikį. Turizmo ir kultūros veiklų erdvė gali būti panaudojama ūkininkų, žuvininkų ar miškininkų įtraukimui ir sudominimui, kad išnaudojant turimas ūkio teritorijas, objektus vystytų alternatyvią veiklą. Vartotojams taip pat aktuali ir įdomi pati ūkininko veikla, supanti gyvoji gamta, tradicinės ūkininkų šventės, kaip rugiapjūtė, šienapjūtė ir pan.

Rietavo sav. veikiančios ūkio subjektai, pagal ekonominės veiklos rūšis 2017 - 2019 m. pr. palyginimas

16 pav. Rietavo savivaldybėje veikiantys ūkio subjektai pagal ekonomines veiklos rūšis 2017 – 2019 m. pradžioje (matavimo vienetą – vnt. [1]). Informacijos šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas (<https://osp.stat.gov.lt>).

Palyginus per 2016 – 2018 m. prad. Rietavo savivaldybėje ženkliai įmonių skaičius nekito, tačiau jaučiamas įmonių smulkėjimas analizuojant pagal darbuotojų ir pajamų grupes (žr. pav. 14, 15). Lyginant Lietuvos statistikos departamento pateiktus duomenis, galime pastebėti, jog 2019 m. pradžioje matosi sumažėjimas beveik visose veiklos srityse, tik nežymus **atsigavimo pokytis** tarp mažų ir vidutinių įmonių skaičiaus, kurių veiklos rūšis – administracinė ir aptarnavimo veikla, finansinė ir draudimo veikla, transportas ir saugojimas, statyba (žr. pav. 16).

18 lentelė. Ūkininkų ir partnerių, įregistruotų Ūkininkų ūkio registre, suvestinė.

	Ūkininkų skaičius		Partnerių skaičius		Asmenų skaičius	
	2017-12-01	2018-03-01	2017-12-01	2018-03-01	2017-12-01	2018-03-01
Telšių apskr.	8686	8119	983	914	9669	9033
Mažeikių r. sav.	2147	2006	152	148	2299	2154
Plungės r. sav.	3193	2796	603	545	3796	3341
Rietavo sav.	809	788	39	36	848	824
Telšių r. sav.	2537	2529	189	185	2726	2714

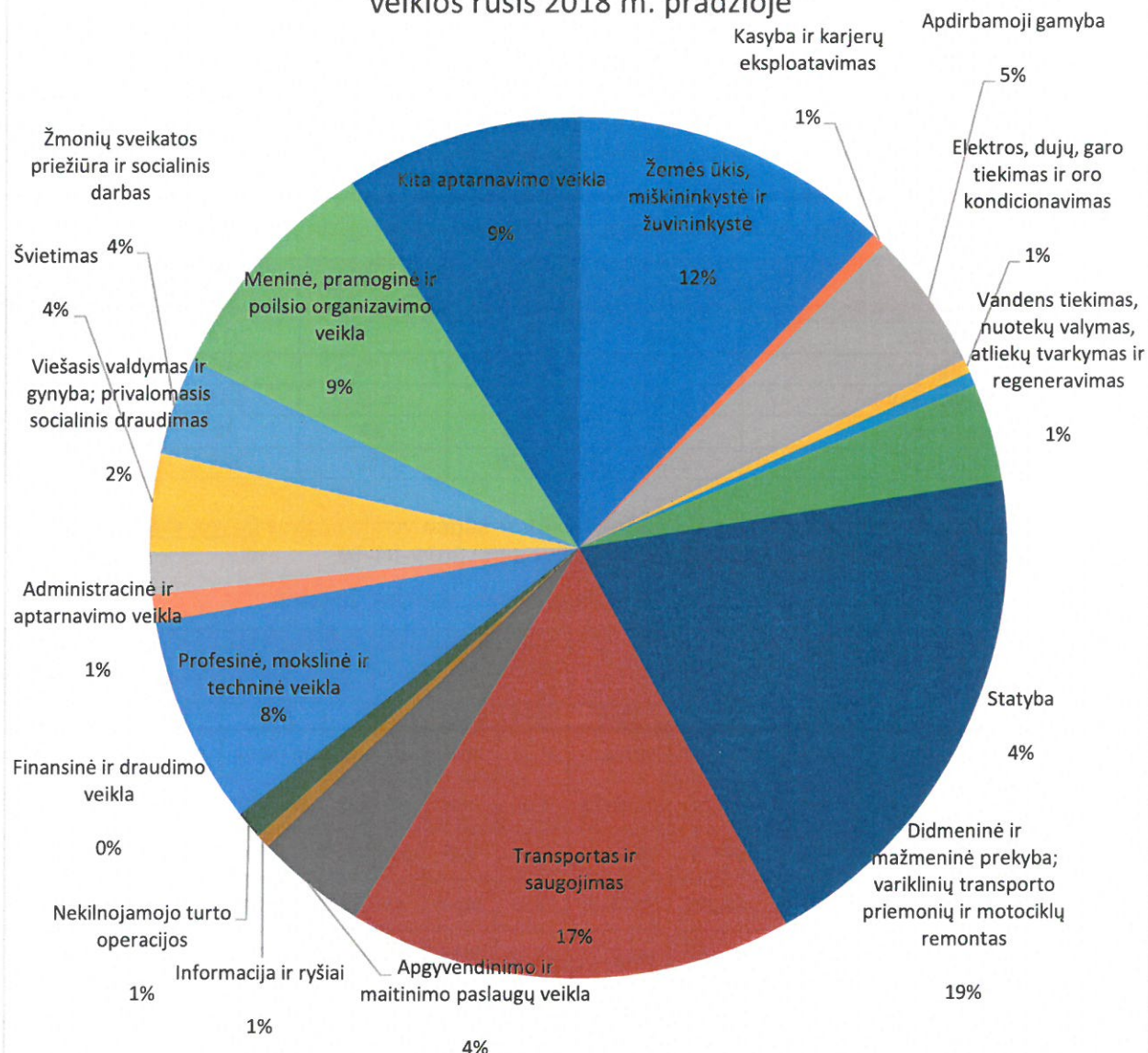
Informacijos šaltinis – Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (www.vic.lt). Lyginama su 2017-12-01 d. pateiktais duomenimis. Informacija peržiūrėta: 2019-04-10.

19 lentelė. Ūkių, įregistruotų Ūkininkų ūkių registre, skaičius, jų žemė.

	Ūkių skaičius		Bendras žemės plotas, ha		Vidutinis ūkio dydis, ha		Žemės ūkio, ha		Miškai, ha		Vanduo, ha	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Telšių apskr.	8639	8068	105212,96	98988.46	12,18	12.27	85105,42	80194.62	12841,83	11979.50	834,98	814.96
Mažeikių r. sav.	2122	1977	17901,85	16380.70	8,44	8.29	15629,39	14304.02	1491,46	1369.10	88,35	83.31
Plungės r. sav.	3176	2779	29218,90	25139.77	9,20	9.05	23101,80	20051.33	4326,24	3669.83	125,50	115.89
Rietavo sav.	805	784	8158,08	7937.85	10,13	10.12	6235,33	6061.97	1453,85	1395.80	54,43	53.74
Telšių r. sav.	2536	2528	49934,13	49530.14	19,69	19.59	40138,90	39777.30	5570,28	5544.77	566,70	562.02

Informacijos šaltinis – Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (www.vic.lt). Duomenys lyginami su 2017-12-01 d. pateiktais duomenimis.

Rietavo savivaldybėje veikiančios ūkio subjektai pagal ekonomines veiklos rūšis 2018 m. pradžioje

22 pav. Veikiančios ūkio subjektai pagal ekonominės veiklos 2018 m. pradžioje. Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

PROBLEMOS IR PASIŪLYMAI

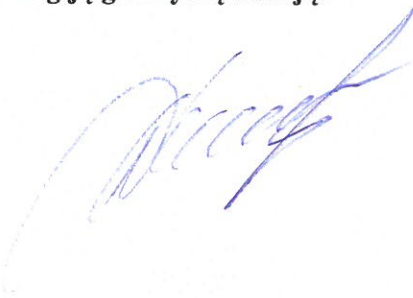
Problemos nuo praėjusių metų liko tos pačios:

1. Rietavo turizmo ir verslo informacijos **centro esama interneto svetainė turi keletą trūkumų** ir šiuo metu neatitinka mūsų poreikių. Vienas iš pagrindinių trūkumų tai, kad interneto svetainė buvo sukurta statiskai informacijai pateikti ir atsiradus poreikiui įterpti vaizdingą su turizmu susijusį turinį (grafinę medžiagą su interaktyviais elementais) tapo sudėtinga tai atlikti nes esamos interneto svetainės turinio pateikimas yra „įspraustas“ į nustatytus rėmus ir ribas (administravimo požiūriu), kurių taip pat negalime peržengti. Turime galvoti apie atnaujintą minimalistinį interneto svetainės dizainą – temą (nekeičiant turinio tvarkymo sistemos) kaip ir kuo paprasčiau bei vaizdingiau pateikti naudotojui informaciją susijusią su Rietavo krašto turizmu ir ne tik. **Reikia kaip galima greičiau atnaujinti svetainę, randant tam lėšas.**
2. Siekiant užtikrinti stabilius vietinių ir užsienio lankytojų srautus ir būti konkurencinga savivaldybė yra būtina dar šiais metais pavasarį rasti galimybę. Sudaryti sąlygas neįgaliesiems (elektrinėmis priemonėmis) patekti į aikšteles, pastatus, lankytinus objektus, WC.
3. Pastoviai susiduriame su grėsmingu sveikatai triukšmo lygiu, nes patalpos nėra pritaikytos dviem skirtingas veiklas vykdančioms organizacijoms, ir reikia nedelsiant spręsti problemą dėl garso

izoliacijos. Centro antro aukšto patalpos skirtos darbo vietoms yra nepritaikytos dirbti protinį, dėmesio sutelktumo reikalaujančius darbus, kadangi kabinetai atviro tipo (be lubų ir plonos pertvaros). Centras turi tris kabinetus, kuriuose talpina jose nuo 6 iki 12 žmonių vienu metu, įskaitant personalą. Kiekvieną dieną visas darbo valandas patiriame, akustinį triukšmą keliamą tiek pačių darbuotojų (kalbant telefonu, organizuojant konferencijas, tiek apsilankius klientams ir pan.), tiek kultūros centro organizuojami

4. Paskutiniaisiais metais padaugėjo žmonių migracija, remiantis Centro lankytojais, pokalbiais su Rietavo įstaigų atstovais ir arba būstų, namų kainomis Rietavo savivaldybėje yra pastebimas gyventojų pagausėjimas, tačiau oficialioji statistika rodo, kad ryškiai mažėja. **Išvada būtų leisti deklaruoti dvi gyvenamąsias vietas, nes gyventojai yra linkę migruoti.**
5. Remiantis statistikos departamento Rietavo VIC duomenimis galima drąsiai konstatuoti sparčiausiai auganti verslo sričių yra, tačiau dėl paslaugų kokybės ir konkurencijos nebuvimo mūsų svečiai, lankytojai, klientai, partneriai išvyksta apsigyventi aplinkiniuose rajonuose. Trūksta paslaugų, programų, skatinančių priemonių programų, kad paskatinti kurtis naujiems paslaugų teikėjams. Tačiau reiktų prieš tai išanalizavus, visus išteklius gamtos, kultūros, dirvožemio, žmogiškąjį ir kt., **parengti Rietavo savivaldybės strategiją/galimybių studiją.**

Direktorė

Laima Dockeyvičienė

BENDRADARBIUJAME 2018 AKTUALŲS PROJEKTAI

metais:

SOCIALINĖS INOVACIJOS

EmpaCI Piliečių dalyvavimas kuriant ir įgyvendinant vietos biudžetus Baltijos jūros Interreg programa (Interreg BSR)

Projektas sieks išsiaiškinti kaip piliečių dalyvavimas biudžeto planavime galėtų būti integruotas į administravimo procesus ir sprendimų priėmimo procesus. Projekto vedantysis partneris Rostoko universitetas, Vokietija. **Dalyviai** – Savivaldybių administracijos ir tarybos, Mokslo įstaigos, NVO ir plėtros organizacijos iš Baltijos jūros regiono. Rietavą atstovauja Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras bei Rietavo savivaldybės administracija. Projektas prasidės 2019 metais.

MAISTO INOVACIJOS

SB FICA South Baltic Food Innovation Culture Actors – Pietų Baltijos maisto inovacijų kultūros veikėjai.

PIETŲ BALTIJOS PROGRAMA

Projektas vienija 11 organizacijų iš Švedijos, Lietuvos, Lenkijos. Jo metu projekto partneriai stiprins tarptautinio bendradarbiavimo įgūdžius, kad veikdami kartu kurtų ir vystytų tarptautinio bendradarbiavimo projektus apie maisto kultūrą ir maisto inovacijas Pietų Baltijos regione.

1. Krinova AB (mokslo parkas) / SE
2. Czarna Dąbrówka savivaldybė / PL
3. Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras / LT
4. Baltijos jūros kultūros centras / PL

SB FICA
SOUTH BALTIC
FOOD INNOVATION
CULTURE ACTORS

Bendras projekto biudžetas 390 367,00 eur,
tame tarpe RTVIC biudžetas – 96 270,00 eur.
Trukmė 2017-12-01 – 2019-09-30.

SB FOODINNO Developing food innovation capacity in the South Baltic Region – Maisto inovavimo gebėjimų vystymas Pietų Baltijos regione

PIETŲ BALTIJOS PROGRAMA

Projektas siekia suburti mokslo, verslo bei viešąjį sektorius ir dirbant kartu padėti mažoms ir vidutinėms įmonėms išvystyti maisto inovavimo pajėgumus. „Pieno kelias“ (operatorius Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras) yra asocijuotas projekto partneris.

1. Absalon universitetinė kolegija / DK
2. Lundo universitetas / SE
3. Rostoko universitetas / DE
4. Arhus universiteto Agroekologijos departamentas / DK
5. Zelandijos verslo ir technologijų institutas / DK
6. Švedijos žemės ūkio mokslų universitetas / SE
7. Aalborgo universiteto maisto studijos / DK

Bendras projekto biudžetas 2 020 000,29 eur.

Trukmė 2017-07-31 – 2020-07-30.

<http://sbfoodinno.eu/>

TARPSEKTORINIO BENDRADARBIAVIMO SKATINIMAS

Creative Traditional Companies Cooperation CTCC – Kūrybinių tradicinių įmonių bendradarbiavimas.

PIETŲ BALTIJOS PROGRAMA

Projektas siekia sustiprinti tradicinio ir kūrybinio sektoriaus įmonių bendradarbiavimą ir taip padidinti tradicinių pramonės sektorių įmonių inovacijų diegimo pajėgumus.

1. Vismaro universitetas / DE
2. ATI erc gGmbH švietimas, tyrimai ir bendradarbiavimo skatinimas / DE
3. Season of Creativity e.V. / DE

Bendras projekto biudžetas 1 583 075,00 eur,
tame tarpe RTVIC biudžetas – 124 650,00 eur.
Trukmė 2017-07-15 – 2020-07-14.

<https://www.facebook.com/Creative-Traditional-Companies-Cooperation-CTCC-1603847686549350/?fref=ts>

4. Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras / LT
5. Rietavo moterų užimtumo centras / LT
6. Klaipėdos mokslo ir technologijų parkas / LT
7. Media Dizjan / PL
8. Pamaro mokslo ir technologijų parkas / PL
9. Baltijos Euroregiono Lenkijos savivaldybių asociacija / PL
10. Blekingės technologijos universitetas / SE

VERSLUMO SKATINIMAS NUTOLUSIUOSE REGIONUOSE

Boost regional Entrepreneurship by Enabling cross border cooperation BEE Lab - Regionų verslumo stiprinimas įgalinant bendradarbiavimą per sieną.

LATVIJOS LIETUVOS BENDRADARBIAVIMO PER SIENĄ PROGRAMA

Projektu BEE Lab siekiama skatinti verslumą Rietavo, Talsi, Saldus, Kuldygos ir Liepojos savivaldybėse, įgalinant gerosios patirties mainus ir išvystant patyrusių Lietuvos ir Latvijos verslo paramos veikėjų tinklus. Projekto metu partneriai dirbdami su vietos verslais ir ypač jaunais verslais, įgyvendins 5 skirtingus verslumo skatinimo modelius.

1. Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras – vedantysis partneris
2. Talsi savivaldybė, Latvija
3. Žalių ir išmaniųjų technologijų klasteris, Liepoja, Latvija

4. Klaipėdos valstybinė kolegija

Bendras projekto biudžetas 565 685,76 eur, tame tarpe RTVIC biudžetas – 309 062,22 eur.
Trukmė 2017-04-01 - 2019-03-31
www.facebook.com/groups/1928958120673713

TRANSPORTO PASLAUGŲ KOKYBĖS IR APLINKOSAUGINIO TVARUMO GERINIMAS

Low Carbon Logistics LCL - CO2 mažinimas logistikoje. PIETŲ BALTIJOS PROGRAMA

Projektas siekia gerinti sunkiojo transporto paslaugų kokybę Pietų Baltijos regione planuojant ir įgyvendinant sprendimus, ribojančius sunkiasvorio transporto judėjimą miestuose, tuo būdu mažinant oro taršą, triukšmą, didinant saugumą. 2017 metais rengiama CO2 mažinimo logistikoje koncepcija ir 2018 metais Rietavo savivaldybėje įgyvendinama bandomoji priemonė.

1. Pietų Švedijos energetikos agentūra | SE
2. Olofstrmo savivaldybė | SE
3. VšĮ Rietavo turizmo ir informacijos centras | LT
4. Kaimo mobilumo kompetencijų centras prie Vismaro universiteto | DE
5. Ščecino laivybos universitetas | PL
6. Klimato apsaugos, energetikos ir mobilumo institutas ir Greifswaldo universitetas | DE
7. Neringos savivaldybės administracija | LT
8. VšĮ Žaliosios politikos institutas | LT
9. Rietavo savivaldybės administracija / LT

Bendras projekto biudžetas 1788146,37 eur, tame tarpe RTVIC biudžetas – 129306 eur, Rietavo savivaldybės administracijos biudžetas – 153900 eur.
Trukmė 2016-06-01 - 2019-05-30
www.lcl-project.eu

TARPTAUTINĖS PROFESINIO MOKYMO PROGRAMOS KŪRIMAS

BBVET Boosting Business Integration Through Joint VET Education - Verslo integracijos skatinimas per jungtinį profesinį mokymą PIETŲ BALTIJOS PROGRAMA

Projektas diegia tarptautinį jungtinį profesinį mokymą, įtraukiant 40 studentų iš 5 Baltijos jūros regiono šalių, ir siekia jo pripažinimo ECVET sistemoje. Projekto metu bus vykdomos dvi bandomosios tarptautinės mechatronikos ir mokymosi technologijų srityse, bus kuriami mobilumo centrai.

1. NetPort mokslų parkas / SE
2. Rostoko universitetas / DE
3. VšĮ Rietavo turizmo ir informacijos centras / LT
4. Plungės technologijų ir verslo mokyklos Rietavo filialas / LT
5. Ščecino universitetas / PL
6. Lolland Falster profesinio mokymo centras (CELF) / DK

Bendras projekto biudžetas 2083900 eur, tame tarpe RTVIC biudžetas – 119600 eur.
Trukmė 2016 05 01 – 2018 07 31
www.bbvet.eu

ANKSTESNIŲ PROJEKTŲ REZULTATAI IR TOLIAU VYSTOMI PROJEKTAI

VERSLO IR KULTŪROS PARTNERYSTĖ

PIETŲ BALTIJOS PROGRAMOS PROJEKTAS „Business Culture Partnership – BCP“ -
  „Verslo ir kultūros partnerystė“ 2012 01 01 – 2015 04 30.

7 projekto partneriai – organizacijos iš Lenkijos, Lietuvos, Vokietijos subūrė verslo ir kultūros veikėjų tinklą Pietų Baltijos jūros regione. Sukurta ir įgyvendinta Rietavo verslo ir kultūros partnerystės koncepcija „Veik Rietave“ ir jos pagrindu sukurta sutelktinio finansavimo (crowd-funding) e-platforma www.veik.rietave.lt. Įdiegta nominacija ir apdovanojimas verslo įmonei už bendradarbiavimą su kultūros veikėjais. Kiekvieną gruodį vyksta Rietavo Dovanynės, kur Rietavo verslo įmonės, kultūros įstaigos ir kūrėjai sukuria puikų renginį, apsikeisdami dovanomis ir užmegzdami glaudesnius ryšius.

<http://www.business-culture-partnership.eu/>

VIETOS GAMINTOJŲ SKATINIMAS

Tverų,

Budrikių, Liolių kaimo bendruomenėmis, įgyvendino projektą „Vietos produktų vertės didinimas Rietavo savivaldybėje“, pagal „Rietavo savivaldybės kaimo vietovių plėtros strategijos“ II prioriteto „Bendruomenių gyvenimo kokybės gerinimas“ priemonę „Kaimo paveldo, turizmo bei amatų plėtojimas“. 2014 03 01 – 2015 04 30.

Parengta Rietavo amatų vystymo koncepciją. Apmokyti ir konsultuoti 30 amatininkų ir vietos gamintojų, sukurtos rinkodaros priemonės vietos produktų propagavimui – amatininkų profiliai, regioninis prekės ženklas; 4 gaminiai sertifikuoti tautinio paveldo sertifikatu. Visa tai galima rasti virtualiame amatų centre www.rietavovic.lt

Istorija kurianti ateitį.
History inspiring future.

Turistinio maršruto ir klasterio „Pieno kelias“ operatorius ir klasterio „Pieno kelias“ iniciatorius. 32 klasterio nariai, 367 produktai ir paslaugos, 4 rajonai.

www.pienokelias.lt

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS RIETAVO VERSLO INFORMACIJOS CENTRO
IŠLAIDOS PAGAL EKONOMINĖS KLASIFIKACIJOS STRAIPSNIUS

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Išlaidos, Eur.		Ataskaitinių metų palyginimas su praėjusiais metais	
		Per ataskaitinius 2018 metus	Per praėjusius 2017 metus	Eur. (+/-)	Proc.
1.	<i>Su darbo santykiais susijusios sąnaudos</i>	123819,50	92032,35	31787,15	65,67
1.1.	Darbo užmokesčio sąnaudos	85228,92	63356,18	21872,74	
1.2.	Socialinio draudimo įmokos	38590,58	28676,17	9914,41	
2.	<i>Ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos</i>	1372,97	420,00	952,97	1,97
3.	<i>Patalpų išlaikymas (elektra, šildymas, komunalinės paslaugos)</i>	2805,43	2217,05	588,38	1,22
4.	<i>Ryšių sąnaudos</i>	3379,32	4468,57	-1089,25	-2,25
5.	<i>Transporto išlaidos</i>	6161,11	7217,40	-1056,29	-2,18
5.1.	Transporto nuoma (lizingas)	1792,89	2776,30	-983,41	
5.2.	Automobilio remontas	1125,61	970,76	154,85	
5.3.	Automobilio draudimas	604,40	635,77	-31,37	
5.4.	Degalai	2638,21	2834,57	-196,36	
6.	<i>Kitos veiklos sąnaudos</i>	76442,22	59222,80	17219,42	35,58
6.1.	Komandiruočių (kelionių, nakvynės ir dienpinigių, taip pat išorinių ekspertų kelionės išlaidos)	26528,96	26346,86	182,10	
6.2.	Pašto (siuntų paslaugos)	43,37	32,75	10,62	
6.3.	Konsultantų, auditorių ekspertų ir lektorių išlaidos	32678,32	16756,68	15921,64	
6.4.	Biuro prekės (kanceliarinės, ūkinės ir kitos prekės skirtos Centro tiesioginiai veiklai vykdyti	2089,32	1136,20	953,12	
6.5.	Literatūra (knygos, spauda)	599,70	441,40	158,30	
6.6.	Renginių (mokymų, konferencijų, susitikimų vykdant tiesioginę ir projektinę Centro veiklą) sąnaudos	5652,00	2819,09	2832,91	
6.7.	Banko mokesčiai įskaitant palūkanas ir įsipareigojimų mokesčius	6078,21	2198,25	3879,96	
6.8.	Kitos išlaidos (nario, dalyvių, dalyvavimo parodose mokesčiai, viešinimo, org. technikos remontas ir kita, reikalinga veiklų vykdymui	2772,34	9491,57	-5639,69	
6.9.	Klaidų taisymas (bevilčių skolų perkėlimas į sąnaudas)		1079,54	-1079,54	
	Iš viso	213980,55	165578,17	48402,38	100,00

**VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS RIETAVO TURIZMO IR VERSLO INFORMACIJOS CENTRO
GAUTOS IR UŽDIRBTOS LĖŠOS**

Eil. Nr.	Finansavimo šaltiniai/ paslaugų rūšis	Gautos ir uždirbtos lėšos, Eurais		Ataskaitinių metų palyginimas su praėjusiais metais	
		Per ataskaitinius 2018 metus	Per ataskaitinius 2017 metus	Eurais (+/-)	Proc.
1.	Rietavo savivaldybės finansavimas iš asignavimui skirtų biudžeto lėšų	30000,00	30000,00	0,00	0,00
2.	Rietavo turizmo verslo informacijos centro uždirbamos lėšos	3389,42	3221,52	167,90	0,32
3.	LR Vidaus reikalų ministerija (prisidėjimas prie vykdomų Tarptautinių projektų: LCL; BBVET; BEE Lab; CTCC; SB FICA)	15444,16	11909,64	3534,52	6,64
4.	Projektas „BBVET - Boosting Business Integration through jodint VET Education“	30797,77	44896,59	-14098,82	-26,50
5.	Projektas "LCL - Low Carbon Logistics"	20018,47	26436,02	-6417,55	-12,06
6.	Projektas CTCC - „Creative Traditional Companies Cooperation (Kūrybinių tradicinių įmonių bendradarbiavimas)	29428,49	10008,80	19419,69	36,50
7.	Projektas „BEE Lab“	64974,64	39505,65	25468,99	47,87
8.	Projektas „SB FICA“	25129,99	0,00	25129,99	47,23
	Kiti Tarptautiniai pirkimai	0,00	0,00	0,00	0,00
	Iš viso	219182,94	165978,22	53204,72	100,00

1 PRIEDAS**2 lentelė****VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS RIETAVO TURIZMO IR VERSLO INFORMACIJOS CENTRO
2018 M. UŽDIRBTOS LĖŠOS PAGAL PASLAUGŲ RŪŠIS**

Eil. Nr.	Paslaugų rūšis	Uždirbtos lėšos, Eurais		Ataskaitinių metų palyginimas su praėjusiais metais	
		Per ataskaitinius 2018 metus	Per ataskaitinius 2017 metus	Eurais (+/-)	proc.
1.	Patalpų nuoma	350,00	800,00	-450,00	-26,80
2.	Dokumentų vertimo paslauga	35,00	85,00	-50,00	-2,98
3.	Projektų (kur Centras neturi savo atskiro biudžeto) kompensuojamos išlaidos kurioms rašomos sąskaitos	420,00	450,00	-30,00	-1,79
4.	Renginių organizavimo paslaugos	575,00	220,00	+355,00	21,14
5.	Turistinio maršruto sudarymas	0,00	66,00	-66,00	-3,93
6.	Gido paslauga	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Kitos biuro paslaugos	2009,42	1600,52	+443,90	24,35
	Iš viso	3389,42	3221,52	+167,90	10

